

SVOBODA

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 31-ГО ЖОВТНЯ 1912. ЧИСЛО 44. VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, OCTOBER 31, 1912. No. 44.

ПРОТОКОЛ

з XII. Головної Конвенції Руського Народного Союза в Америці, котра відбула ся на днях 9—14 вересня 1912 р. в Wilkes Barre, Pa.

(Дальше).

В той сам час порішено було покликати на відвічального редактора ,,Свободи" п. Й. Стеткевича і визначено для него $135.00 місячної платні. Однак п. Й. Стеткевич на сю платню не зголив ся і Голови. Екз. Комітет був примушений піднести її о $15.00 місячно, з тим застереженем, що від тепер Р. Н. Союз ані з своєї каси ані з каси ,,Свободи" не має платити за ніякі переводи, ні дописи або кореспонденції; се має редактор оплачувати зі своєї кишені, на що п. Й. Стеткевич зголив ся. Співредактором остав п. А. Цурковський з місячною платнею $80.00. Однак річне засїдане Гол. Уряду Р. Н. Союза, що відбуло ся в Jersey City, N. J. ухвалило відняти $20.00 з місячної платнї п. Й. Стеткевича, а сю квоту додати п. А. Цурковському; так отже від річного засідана п. Й. Стеткевич побирав $130.00 місячної платнї, а п. А. Цурковський $100.00 на місяць. Редактор словенської ,,Свободи", п. А. Ґела, котрого вибрала Конвенція, побирав на підставі ухвали Гол. Екз. Комітету $80.00 місячної платнї.

Четверту конвенційну ухвалу, що до вступленя в члени ,,Славянського Еміґр. Дому", рівнож виповнено.

Руський Н. Союз став членом ,,Слав. Еміґр. Дому", і ухвалену XI-тою Гол. Конвенцією річну таксу в сумі $500.00 заплачено за 1911 рік. На підставі статута ,,Слав. Еміґр. Дому" дістав Р. Н. Союз право наставити в уряді сего товариства одного свого директора; рівнож згадане товариство приняло одного руського хлопця, як робітника в своїй канцеларії. На директора в ,,Слав. Еміґр. Домі" з рамени Р. Н. Союза вибрано було о. А. Улицького. Однак о. Улицький по короткім часї зрік ся сего уряду і тому на його місце поставлено п. Т. Лабовського.

По вступленю вже Р. Н. Союза в члени згаданого товариства завідомлено іміґраційного комісаря на Еліс Айленд, Вілямса, щоби наших Русинів видавав в руки ,,Слав. Еміґр. Дому", котрого наша орґанізація єсть членом і собі сего жадає. Небавом після того показало ся, що якась часть нашого сьвященства, з невідомих нам причин, докладала на Еліс Айленд всїх своїх зусиль, щоби наших Русинів віддавано в руки ,,Австрійського Еміґр. Дому" (котрий — як всім відомо — був кілька разів замкнений), відносячи ся там способом ворожо до ,,Слав. Еміґр. Дому". Се дало повід до всяких непорозумінь і нинї заступають Русанів на Еліс Айленд аж два еміґр. товариства, що дає нераз притоку до ріжних прикрих, для Русинів де конче добрих подій.

Статистика переходу наших Русинів через ,,Славянський Еміґр. Дім" єсть така: від цьвітня 1910 до цьвітня 1912, перейшло 1114 осіб. Апеляції роблено для 84 осіб, з котрих 39 зістали впущені до Сполучених Держав. Роботу знайдено для 172 осіб. Отже ухвалену XI. Гол. Конвенцією річну таксу $500.00 заплачено за рік 1911; $500.00 за рік 1912 ще не виплачено, бо полишено до порішеня теперішнїй Гол. Конвенції.

Пяту конвенційну ухвалу, що до закупна дому йонкерської бурси на власність Р. Н. Союза, не виконано. Причина є така:

На засіданю гол. екзек. комітету показало ся, що на згаданій реальности суть слідуючі тягарі:

Залеглий довг - - - - -	$4.000
Найпотрібнїйші направи коштували б - - - - - -	1.500
Всякі народні фонди, вложені в реальність, які Р. Н. Союз мусїв би звернути	1.500
Разом отже Р. Н. Союз мусїв би видати готівкою - - -	$7.000

Річний видаток на дім виносив би отже 555 дол., а після найлїпшого обчисленя він міг би приносити річного доходу всего лиш 420 дол. Пов став би річний недобір в висоті 135 дол., який орґанізація мусїла б постійно що року покривати. В виду того головний екзек. комітет уважав за відповідне, не виконувати отсеї ухвали.

Шеста ухвала послїдної Конвенції виконана в цїлости: всї запомоги, які тілько були ухвалені висше згаданою Конвенцією, суть виплачені.

Важнїйші події та справи порішені і ухвалені Гол. Екз. Ком. суть слїдуючі:

На засїданю Екз. Ком. 12. жовтня 1910 р. менаджер друкарні, п. Кирчів завідомив Екз. Комітет, що теперішний властитель того дому, в якім містить ся редакция і друкарня ,,Свободи", 184 Hudson St. N. Y. виповів льокаль. Се завідомлене принято до відома і Екз. Комітет поручив п. Кирчову вишукати другий відповідний льокаль для редакції і друкарні ,,Свободи".

На засїданю дня 3-го грудня 1910. року менаджер друкарні, п. К. Кирчів зложив справоздане зі своїх заходів що до гляданя нового льокалю для ,,Свободи". Показало ся, що за льокаль для редакції і друкарні в Ню Йорку треба платити незвичайно дорого: за один лиш поверх жадали найдешевше 150.00 дол. місячно; друкарня з усїми своїми бюрами ніяк однак не моглаб помістити ся на однім поверсї і треба би було рішити ся, платити яких 200.00 дол. місячно за приміщенє ,,Свободи" в містї Ню Йорку. Кромі сего усї потрібні зміни і адаптації треба було робити власним коштом. Оглянено тодї навіть кілька льокалів та остаточно порішено, що платити 200.00 дол. місячно, се задорого.

Тодї піддано було гадку, чи не лїпше булоб, колиб Р. Н. Союз місто вирентовувати дім, купив якийсь на свою власність. У нїм містилаб ся ,,Свобода", бюра Р. Н. Союза, не булоб обави вічного перенощеня друкарні, а раз пороблені зміни і адаптації, доконечні для друкарні, лишили ся на все. Відповідний дім в Ню Йорку коштував би за дорого, тому чи не найлїпше булоб купити такий дім в сусїднім Джерзи Сіти. П. К. Кирчів предложив навіть чотири такі доми, що вельми надавалиб ся на нашу цїль: дім коло рос. прав. церкви за 14.000 дол.; другий на розї Ґренд і Варрен улиць за 16.000 дол.; третий на розї Суссекс і Варрен ул. рівнож за 16.000 і остаточно четвертий дім при улици Ґренд в цїнї 14.000 дол. Присутні взяли під розвагу піднесену гадку і почисливши усї дані за і против, остаточно прийшли до того заключеня, що купно дому на власність Р. Н. Союза оплатить ся, та що плачений до сих пор рент за яких 7 до 8 лїт вповнї його виплатить.

Головні урядники, оглянувши усї чотири доми, узнали дім, находячий ся при ул. Ґренд за найвідповіднїйший, бо він притикає до публичного парку, отже друкарі будуть мати богато сьвітла, та кромі сего є він і найдешевший. Тому порішено засягнути в тій справі також і гадки гол. контрольної комісії, як яка раз пересилувала тодї в Ню Йорку.

Слїдуючого дня, в присутности членів голов. контрольної комісії оглянено будинки в друге і одноголосно ухвалено купити камяницю находячу ся при ул. Ґренд.

(Дальше буде).

Горніть ся, Родимцї, до Руського Народного Союза, бо се найбільша наша орґанізація на чужинї!

Заява.

Єще раз заявляю, що на підставі ухвали XII. Гол. Конвенції, почавши від 15. жовтня (Окт.) 1912 р., кождий фінансовий секретар підрядного відділу Р. Н. Союза зістає рівночасно місцевим орґанізатором. Місцевий орґанізатор має постарати ся о відповідний запас деклярацій, потрібних до орґанізованя нових членів. Особних орґанізаторських повновластий анї книжок висилати не буду. До мене не треба засилати ніяких орґанізаторських посьвідок, натомість треба засилати деклярації враз з місячним розметом впрост до гол. фінансового секретаря, п. С. Ядловського. Орґанізаторську нагороду, по 50 ц. від члена, нехай собі відтягне кождий сам, при висилці кождого місячного розмету. При орґанізованю нових відділів до Р. Н. Союза прошу удавати ся по всякі інформації до мене.

Старих місцевих орґанізаторів просить ся приняти до відома, що за місяць вересень (сeптембер) виплатить ся їм всю належність, наколи пришлють на мої руки відповідні посьвідки.

Панове місцеві Орґанізатори! Заберім ся разом до спільної працї і подбаймо, щоби число членів нашої орґанізації до слїдуючої Конвенції що найменше подвоїло ся! Старaймо ся придбати для себе не тілько скромну нагороду грошеву, але й признанє нашої американської суспільности. В імя Боже і в імя нашої, дорогої нам справи возьмім ся за руки і йдім сьміло вперед до одної, спільної нам всїм мети! — Гаразд!

Д. Капітула,
гол. предс. Р. Н. С.

ВІД ГОЛОВНОГО УРЯДУ РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

РОЗПОРЯДЖЕНЄ.

До Впов. П. П. місцевих Урядників і Членів Р. Н. Союза в Америці.

Всї зміни адрес поодиноких членів, які до тепер були присилані до ,,Свободи", мають пп. місцеві секретарі поодиноких відділів Р. Н. Союза, почавши з днем 1-го падолиста (нов.) 1912 р. вписувати кождого місяця точно на відповідний друку, що називає ся ,,Місячний виказ для експедиції ,,Свободи" до Гол. Уряду Р. Н. Союза" і засилати кождого місяця враз з розметом і иншими паперами до Головного Уряду Р. Н. Союза. Всякі письма: чи то зміни адрес, чи инші справи поодиноких членів, котрі удавати ся будуть до ,,Свободи" приватно, а не через місцевий Уряд відділу, не будуть принимані анї полагоджувані. Кождий член, що має якунебудь справу до ,,Свободи", має віднести ся з нею до місцевого Уряду свого відділу, а місцевий Уряд сю справу залагодить з Головним Урядом Р. Н. Союза за посередництвом бляннету ,,Місячний виказ для експедиції ,,Свободи".

Рівнож від 1-го падолиста 1912 р. пп. місцеві секретарі мають уживати нових друків до ,,Зміни посмертної", після § 178 статута Р. Н. Союза. Старих друків не можна більше уживати.

Мих. Угорчан,
гол. рекорд. секр. Р. Н. Союза.

Муйко-Бачіківцї.

З країни Могіканів, де — як вже було згадано в нашій лїтописи — рядить Муйко-Бачіківцями удїльний володар владика зі своїми славними мінїстрами Муйком і Бачіком, одержало наше бюро сими днями аж дві дипльоматичні ноти (письма) з прошенєм о занотоване кождої з осібна до лїтописи.

Робимо се дуже радо по перше тому, що се є нашим обовязком збирати всї важнїйші подїї того племени і реєструвати у нашій історичній енциклопедії під осібним наголовком „Муйко-Бачіківцї", а по друге тому, що обі ноти говорять дуже богато про відносини згаданого, нинї вже вимираючого племени.

Історія того племени, як вже тепер показує ся, буде о много обширнїйша, як думало ся з початку, і забере у всесьвітнїй історії народів не якийсь-там незначний кутик, менший чим індіанські племена, але займе поважне місце, там певнїйше, що звичаї, обичаї, культура, лїтература, навички і привички, аґентури і синекури, дипльоматія й іґнорація того племени суть так обильні і ріжнородні, як у жадного иншого, не кажу племени, але живучого і просперуючого народа.

Обі дипльоматичні ноти нотуємо так, як вони наспіли до нашого департаменту, після прийнятого Янкесами звичаю: „keep on line!"

Їх Високозагадочна Висобість добродій Муйко, удїльний пан, перший мінїстер, хитровідданий васаль Їх милости князя-государя великої, сьвятої, соборної, на атоми подїленої могіканської держави, жиє-царює щасливо і володіє уміло у своїй богатій столиці над не бистрою але глубокою та тихонько плинучою рікою Гузя-н-м. В його князівстві (мінїстерським ресорті) єсть яких десять до дванайцять дрібнїйших князиків-Могіканів і всї вони суть під ним, або як хто хоче: він над ними. Задачею згаданих князиків єсть: молчать, послушать, не коверзовать, указів ся держать, а лиш десь-колись на приказ Його Високости поважно та статочно голованя покивать. Дрібонькі князики-васалї, хоть як не терплять свого дипльоматичного зверхника, то годї їм щонебудь зробити, аби увільнити ся з під його авторітету, бо вони самі, ті князики, суть такі карловаті і дрібонькі, такі непоказні, що хотьби їх всїх поскладав „шторцом" одного на другого, як їх єсть там десять чи дванайцять, то такой не осягне ся тої Високости, якою єсть дипльомат з над Гузя-ну, мінїстер Муйко.

Історичні аннали згадують у своїх записках цікаву подію сього мінїстра з його двома князиками з часів безголовя могіканської держави.

Передане говорить (читаємо в аннали), що мінїстер Муйко, тогди еще без теки, мав проковтнути живцем аж двох нараз живучих, дихаючих і тріпаючих ся князиків, і то так хитро-мудро та легко, що людожер навіть не закашляв ся. Від того часу його імя стало страшне по всїх закутках могіканської держави, а всїм князикам перейшов мороз поза скіру. Раз — кажуть — якийсь князик, вже в часї повного державного головства, хотів приставити мінїстрови Муйкови стільчика, щоби — як він собі, сарака, міркував — Муйко не виглядав сидячи так страшно високо як стоячи, і щоби з поза того стільчика можна було видїти бодай голову начального володаря, правдивого владики. Та тут стало ся таке чудне диво, що аж страшно і сьмішно згадувати. Князик був, видно, також по в тімя битий, та на щастє чи на нещастє не дуже то поворотний, або як кажуть, не дуже хитрий, бо підсуваючи під мінїстра Муйка стільчика, навіть не спостеріг ся, як дістав ся під Муйкове сидженє, а Муйко своїм тягаром розплескав необачного князика мов прасовану фіґу, і він (князик) хоть еще клигає до нинї, то одчак не має вже доброго здоровля і заєдно пригноблений. Сей послїдний випадок дав Муйкови рекорд на роблене рекордів і він — треба йому се признати — робить свою роботу вправно, легко і хитро.

В дальшім реєстрі подвигів ґенїяльного мінїстра Муйка нотують аннали еще гарнїйші помисли. На кабінетових нарадах мінїстрів з княземвладикою мінїстер Муйко грає на першім басї і нема такого язика, щоби переговорив мінїстра Муйка. Стане „гуторіті" мінїстер Бачік — гуторі, гуторі, гуторі, а коли вже доходить до кінця і починає давати „наверг", підносить своє мінїстерське сидженє з фотелю Муйко, випростовує ся мов африканська жирафа, робить два-три кроки вперед, стає помежи княземвладикою а мінїстром Бачіком, мов грубий старокраєвий поставник (груба сьвічка перед намістним образом) і вже князь-владика не бачить мінїстра Бачіка, лем мінїстра Муйка; а мінїстер Бачік вмісто видїти князя-владику, видить Муйкову спину.

На проходї зимовою порою мінїстер Муйко, побачивши „зіркатий лїд" (дуже ховзкий і зрадливий), притрушений сніговим пилом, звик кликати з великим запалом до князя-владики: „Знаменита, владико, дорога! Ходїм туди!" І князь-владика, опинивши ся на ожеледї, починає хлїтати ся то в один то в другий бік, ратуючи ся перед упадком, а мінїстер Муйко рот в кулак і сьміє ся так щиро, що аж йому око (чому не очи? — Прим. склад.) вилазить зо сьміху. Такий то шибеник той Муйко. — Ну, дипльомат, тай годї!

Недавно тому, на однїй мінїстерській нарадї мінїстер Муйко порадив свому князеви, щоби він в дипльоматичній грі відкинув старі випробувані аси (ас — карта до граня з одним значком (оком) в серединї) — мовляв: дранте, встерті,—а взяв собі сьвіжий, новий, назначений. Князь-владика послухав Муйкової ради і заграв новим асом. Пізнїйше показало ся (як князьвладика програв), що то був ас фальшивий, але за те новий! Старі аси пішли в дураки, а новий був фальшивий, та Муйкови того лиш було й треба, щоби князь-владика не мав асів, а мав лем Муйка, ну — і має!...

А тепер приходить на чергу нова дипльоматія Муйка: „новородок". Через того новородка прийшло межи обома мінїстрами, Муйком і Бачіком, до острої перепалки. Ся перепалка готова скінчити ся для Могіканів дуже некористно, бо — як то кажуть — де два бють ся, там третий користає. Один мінїстер закинув другому, що оба не вміють анї читати, анї писати, анї навіть говорити. Такого дива, щоби мінїстри, люди дипльомовані і дипльоматичні, дорадники князя-государя, закидали собі невідомість читаня, писаня та говореня — не подає ніяка історія: нї сьвітська, нї біблїйна; се вже питома прикмета племени Могіканів, Муйко-Бачіківців. А що мінїстри сего племени не хотять ся часом розуміти, то з того ще не виходить, аби вони були справдї так дуже ограничені... Борони Господи! Вони для своєї дипльоматії удають часом (як им того треба) дурних і вмовляють в своїх князиків, ба навіть в поштивих, сліпо їм відданих вірників, хуторян та валальників, що вони всї відділені від себе не лем горою Карпата, але також своїм походженєм, бесїдою, звичаями, обичаями, культурою, лїтературою і проч. і проч. Часами хиба, на якім великім могіканськім народнім або церковнім сьвятї, вирве ся котрому мінїстрови нехотячи в горячці оклик: „Ми єдино!" — та на тім і конець.

Покійний працюр (pradsed) племени Могіканів, велит, Рус на ймено, нїколи не думав о тім, що його потомки подїлять ся на Муйківців та Бачіківців, бо як би був се знав, був би їх немовлятами подусив, як котиків (мачків).

От таке одно слово „бити", вистане, щоби братанків посварити. Бачік „пожадує", щоби всї відтїнки Могіканів уживали слова „бити", чи треба бити (bić, schlagen, to beat, to strike, castigare), чи не треба, і торочить все одно і те саме: чи бути (sein, to be, być, buc) чи бити (bić, schlagen), to šicko jedno, і треба „гуторіті" а й уживаги і на „бути" і на „бити" лем слова „бити"! Хто того не робить, „то той уж украінец!" Ну, чи не чудак же той Бачік! Єй Богу, що чудак, і ще який!

Не треба в виду того дивувати ся, що на валалї у Новій Британії склав ся нечуваний доси в християнськім анї навіть в поганськім сьвітї скандал, про який пишуть аннали, а який наводимо тут дословно з язика анґлїйського:

„Два племена — так читаємо в анналах — на пів дикого народа, Моґіканами званого, побили ся у своїм домі молитви так страшно, що десять Могіканів забрано до міського шпиталю, двайцять пять до Іванової хати (тюрми), а одного, вже убитого, нарядили на катафальок. Наш репортер в розмові на місци катастрофи довідав ся, що причиною непорозумінь мало бути одно слово, уживане тим племенем, а іменно слово „бити". Вірники говорили між собою в навечеріє масакри, що треба завтра т. є. в недїлю „бити" в церкві. (Вони тут розуміли слово „бути"). Нещастє хотїло, що коли князь став відправляти „омшу", котрийсь з вірників, понюхавши махорки (тертий на порох тютюн), пчихнув з таким болем, що здавало ся: спускає духа. Зробила ся зараз метушня, а хтось у товпі, притакуючи свому кмотрови, сказав: То треба „бити" шаленим, аби так голосно в церкві пчихати". Другі люди зачули слово „бити", а не розуміючи в тім случаю його значіня (бо у Могіканів слово „бити" має иногдї подвійне значіне: „to beat" і „to be"), взяли ся гуртом за сьвітосвічі, лїхтарі, гасильники, кадильниці, сьвічки, а навіть хрести (бо й тих не пошанували!) і нуж лупити ся взаїмно по головах. Кров обризкала підлогу, стїни і олтар сьвятинї. Межи нашими людьми (розумій: Янкесами) велике негодоване з того файту, але многі з них були вдоволені, бо мають за дурно „шов", заощадили собі кождий одного „нікля".

Тільки з міських записок Нової Британії. Послїдними днями виринуло нещасне слово „бити" знова на порядок дневний Муйко-Бачіківського племени, а навкруги того слова крутять ся всї мінїстри, князики, дворяни, хуторяни, валальники і цїла могіканська країна.

Лїтописець.

ДОПИС.

З New York, N. Y.

Єсть тут у нас в Ню Йорку кільканайцять Братств і Товариств, з котрих мало не кожде дає до року кілька театральних представлень. З того можна бачити, що наші народ любить пописувати ся на сценї і плекає свою рідну штуку. В кождім Братстві чи Товаристві знайде ся завсїгди кілька таких одиниць, котрі по цїлоденній працї не жалують посьвятити кільканайцять вечірів, щоби вивчити ся якоїсь театральної штуки.

Вивчити ся театральної штуки, се легко сказати, але не легко зробити, особливо таким людям, котрі нїколи в житю не то щоб грали, але навіть сцени не видїли. Мимо того нераз такі аматори пописують ся дуже добре, а иногдї — можна повісти — можуть навіть завстидати таких людей, котрі, як то кажуть, на тім свої зуби зїли.

Правда, нераз випаде якесь представленє не дуже вдоволяючо, але се тільки припадково, і таким аматорам мусить публика вибачити, хоть би вже тому, що на сценї суть такі самі люди, як і ті, що на гали.

В нашім містї майже кождої суботи відбуває ся вистава якоїсь театральної штуки, а нераз буває і таке, що на один вечір припадає два або й три представленя. І хоть наші Русини не суть такі гроховиті, то все таки театральні галї суть завше заповнені.

Одно таке представленє бачив я дня 12. жовтня с. р. О скілько менї відомо, аматори виступали тут перший раз на сцену. Се представленє відограли члени Братства сьв. Андрея, від. 66. Р. Н. С. Виставляли штуку „Мужики Аристократи". Ся штука нагадує нам сельську мужицьку аристократію. На моє здивоване, представленє випало несогірше. Аматори віддали свої ролї досить добре. Найкрасше грала Маруся (п-на М. Партко). Її нареченний Мартин (п. К. Верескля) пописував ся своїми рухами також дуже добре. Роля військового оферми Стефанка (грав п. П. Вільховий) випала вдоволяючо, особливо тодї, коли Стефанко цїлував фельдфебля в руку. Так само ролї Панька (п. С. Корінь), Катерини (п. З. Дичко) і Осипа (п. І. Пиртко) вийшли добре і поправно. Фельдфебель (п. І. Лазорчик) віддав свою ролю також добре, тільки говорив трохи за тихо. Ролю комірниці Андріехи (п-на П. Ференц) випала несогірше, однак її рухи були трохи недоладні. На другий раз варто би се поправити. Жида-грав п. П. Зятик і віддав свою ролю як правдивий шахрай. Режисерував п. І. Буґера.

З сего видно, що аматори не жалували труду, бо цїле се представленє випало досить добре. Старайтесь, Братя, показати незадовго нову штуку, бо талан у Вас є, тільки охоти бракує.

Годить ся сказати дещо і за сьпіви. Не богато їх було, але видко, що п. Климко досить добре їх вишколив, хоть се трудно приходить з такими людьми, що не знають нот.

Належить ся честь і подяка Шан. П. Т. Публицї за то, що так численно на се представленє прибула.

Член відділу 204. Р. Н. С.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНОЇ ШКОЛИ" В НОРТГЕМПТОН, ПА.

На хрестинах у Семка Малярчука зложили слїдуючі куми-добродії: по 50 цнт.: Василь Гаврилко і Петро Роскош; по 25 цнт.: Семко Малярчук, Николай Кравчишин, Ілько Махиброда, Анна Войтович, Йосиф Назар, Теодор Маланич, Стефан Лїщишин і Антошко Манґляр. — Разом $3.00.

Всякі жертви на „Рідну Школу" просить ся складати лично у моїм домі, або моней-ордером на адресу:

Rev. E. M. Baransky,
Box 2, Northampton, Pa.

ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

Настала темна ніч. Вокруги було тихо. Аж тепер рушили ся втікачі.

— Не богато відай наших Спасівчан спасло ся — каже оден, зітхнувши.

— От ліпше не говори — каже Степан, — бо серце ножем краєш. Моїх усіх чи не в полон забрали...

— А моїх вимордували на очах.

— Боже, Боже! За що ми так терпимо тяжко! — стогнав другий.

— От мовчи, не стогни, а то ще біди накличеш.

— Всї ми на одній кони їдемо, усім достало ся.

— Та либонь дехто заховав ся в терниу...

— Хиба дехто з того боку. Ти бачив ясир? А кілько трупів лежало...

— А як би так ми були стали усї боронити ся, таки були-б не дались. У нас було козацтво...

— Говори здоров! Та хто-ж сподївав ся? Се у ночи, усе спало...

— Гей братчики, здійміть з мене мотуза!

— У кого ніж, признавай ся!

Знайшов ся ніж і стали розрізувати решту...

Другі взяли збрую татарську і прилучили ся до козаків.

До них пристав і Степан. Йому не було до кого вертати.

Тепер Недоля оставив часть козаків при таборі, а з другими вибраними пігнав слїдом за Татарами.

Слїд був значний, бо Татари їхали возами. З тими козаками пішов і Степан. Він надїяв ся віднайти дитину.

Козаки пустили ся скоком. Слїд показував їд береговн ріки.

Вже було коло полудня, як передові козаки звістили, що вобачили татарський табор.

Недоля казав напоїти коний і відпочати. Тепер вже Татарва не втече.

Попас тревав не довго. В полуднє найлїпше нападати, бо і видно, і Татарин лїнивий від спеки, неворухливий.

Посїдали опять на коні і рушили.

Татари рушили теж в поход. Їм пильно було до Криму.

Аби коний не мучити, їхали козаки підтюпцем.

Недоля післав більшу частину своєї сотні далеко в бік. Вона мала обїхати колесом і забічи Татар з боку. Так і стало ся. Козаки на-

ближали ся з двох боків. Вони бачили табор мов на долони. Він тягнув ся довгим мотузом понад беріг, наче повзла велика гусениця. Возів тягли воли, а Татари на конях їхали боками.

Тепер козаки рушили з усеї сили. Татари побачили їх і зараз загадали отаборити ся возами так, як се робили козаки. Стали підганяти волів батогами і заїздити на боки. Але вже було за пізно.

Козаки злетїли на них мов яструби. Татари не вміли гаразд бороти ся. Деякі стали по одному втїкати, та тих половили на аркани. Цїлий табор з усім награбленим добром дістав ся в руки козаків. Степан з Петром увихали ся поміж возами, де були бранцї. На кількох арбах знайшли справдї кілька спасівських молодиць і парубків...

— А де Ганна? — кричав Павлусь, ідучи в слїд за батьком.

— Нема її синочку! — обізвалась одна молодиця. Ще вчера забрали Татари усїх дївчат і малих хлопцїв на конї і пігнали мов чорти.

Степан іно руками сплеснув. Павлусь став собі рвати волося з голови і страшенно плакати. Уся надїя пропала...

— Чому не можна? Ось ми три їдьмо в Крим, то її видобудемо.

— А знаєш ти, братчику, де Крим? — обзиває ся Петро: — Там усї три пропадемо, і нас розлучать, тай її не здобудемо. Пропало!...

Павлусь затяв зуби і не говорив більше нічого.

Вже над вечером надійшла решта козаків з табором. Настала ніч. Козаки полягали спати. Павлусь лежав між батьком а братом і хропів. В обозї затихло.

Тодї Павлусь устав погихоньки, надягнув на себе кожушину, взяв сумку (торбу) з сухарями у брата, його два пістолї, мішочок з кулями і ріжок з порохом, припняв свою шаблю і пішов, несучи своє сїдло на голові, поміж сплячих козаків, прямо до того місця, де пасли ся конї. Знайшов свого коня, і як мога найосторожнїйше виїхав помежи горючі ватри сторожних козаків у степ. Від'їхавши на таку віддаль, що його кулею не досягне, він потиснув коня і пігнав скоком.

Тепер поглянув на зорі і завернув коня на південний захід. Там і Крим лежить, думав собі хлопець. Бо покійний дїдусь показував йому частенько зорі на небі, по яких і се-

ред ночи не заблукаєш, і хлопець добре собі затямив. Дїдусева наука стала йому в пригодї. „Ось се великий віз“ повтаряв собі Павлусь, „а ся зоря над ним — то показує північ. Ну, напротив неї мусить бути полуднє“. І туди він поїхав.

Коли Степан з Петром рано прокинулись, а Павлуся не було, їх аж заморозило. Вони відразу догадали ся, що завзяте хлопя поїхало шукати сестри, а з відтам напевно не верне ся, пропаде.

— Коли се сказали Недолї, він говорив:

— Як хлопець з сього вийде цїлий, то тямте, що з нього кошовий буде...

VI.

Хлопець за сї два днї освоїв ся зі степом і з Татарами, а тепер не лякав ся нїчого. У нього-ж була шабля і два пістолї, то не те, як він втїкав зі Спасівки. Тепер він вже між козаками бував у походї і бачив, як Татар бєть ся...

Їхав там підтюпцем аж до рана. Тепер натрапив на якусь річку і напоїв коня та дав йому трохи спочити. Сам з'їв кусок сухаря і

в степу таки цїпком. Та у ночи — то вже не те. Вона підповзнє і вкусить так, що людина або скот пухне, і треба їхати до знахоря. Павлусь нераз те бачив, а тут знахоря нема.

І справдї, коли Павлусь засьвітив в прогалинї, зашипіла гадюка, втїкаючи помежи корч.

— Вибачай, панї-матко — говорив стиха Павлусь, — що не дав виспати ся. Сим разом вступись гостеви. За се рано спасибі тобі скажу.

Павлусь розвів тепер невеличку ватру. Комарів прогнав. Озираючи своє леговиско, він побачив під берегом печеру і подав ся туди з віхтьом горючої трави. На земли розлазили ся малї гаденята. Павлусь подоптав їх ногами. З печери вилетїла сова і трохи хлопцеви не трутила шапку з голови. Випаливши печеру, він приніс сюди своє сїдло і лагодив ся спати.

Він нагадав тепер, що йому їсти хочеть ся. Він не хотїв зїдати усїх своїх припасів. Забавляючи себе, він збирав подоптані гаденята і кидав в огонь. Вони на грани вертїли ся, пухли, а відтак тріскали, аж огонь розприскував ся. Але тою забавкою голоду не

заспокоїв. Павлусеви нагадало ся, чи не можна-б їсти печену гадюку, або... жабу. Таки жабу лїпше. В рїцї мабуть є жаби. Коби лише зловити, бо їсти страх хоче ся. Можна би і птицю убити з пистоля, та тепер ніч. Нїчого не поможе, треба печи жабу. Він взяв жмуток трави, запалив і пішов до ріки. Кілька наляканих жаб скочило справдї у воду.

Хлопець поліз у воду і став собі сьвітити, забуваючи на всю небезпеку. Такого дива він єще не бачив. Вода була йому висше колїн. Була чиста. На сподї видно було пісок. Від сьвітла відбивало біле тїло його ніг.

Аж дивить ся, а біля нього щось плеснуло по водї. Він стояв, не рухаючи ся. Трава горіла ясно. З неї відпадали горючі іскри на воду і тут гасли шипучи. Павлусь побачив, як надплила риба. Вона дивилась на Павлусеві білі ноги, і повертаючи хвостом і порушуючи зївами, стала наближати ся до ноги. По дорозї проковтнула плаваючий вуглук, та зараз і викинула його з рота. Павлусь стояв неподвижно. Трава догоряла. Тодї павлусь запустив блискавкою руку у воду, піймав рибу коло голови і впялив пальцї в її зїви. Догоряючу траву пустив на воду, його огор-

— Ну, заспокій ся! Я тобі дорогу до Татарів покажу, та вибач, що тебе трохи спутав; ти кусать любиш...

— Розбишака осїдлав коня. Він зараз зміркував, що в сїдлї є гроші, бо осьміхнув ся. Пістолї затикнув собі за пояс, а шаблю шпурнув геть, бо йому такої малої не треба.

Павлусь мало не розплакав ся опять за своєю шаблею.

Харциз скочив на коня і посадив Павлуся наперед себе.

— Ну, тепер поїдемо до Татар!...

— Дядечку, мене болять руки; розвяжіть, бо зімлію.

— Добре, я тебе розвяжу; та гляди: колиб тобі забаглось втїкати або тее, то не прогнїви ся, а головку лобі скручу, як горобцеви.

Павлусь поглянув на харциза, та аж задеревів. У нього сьвітили ся очи мов у вовкулаки.

— Кудиж ви мене везете?

— Тобі кажуть: до Татар. Однака наша дорога. Ти за сестрою глядаєш?

— А вжеж за сестрою, за Ганною. Вона така добра, як янгол; Татари набігли на нашу Спасівку, богато люду піймали й її теж.

— Ах, бодай тебе! Руку менї скалїчив...

— А хибаж я в ночи виджу?

— Братчики, їсти страх хоче ся.

— Ходїть напити ся води, а за їду вибачай. Завтра вернемо в нашу Спасівку, то може дещо і знайдемо.

Пішли усї до води. Вода була тепла. Відтак опять в комиш. Посїдали в колесо і кождий важко задумав ся. Небільш, як доба, який кожен був щасливий у своїй хатї, серед любої семї! Те щастє нїколи вже не верне ся.

Сердеги стали собі пригадувати, як те все стало ся.

— Ой, бідний мій синку, що з тобою стало ся! — Заплакав оден: — Не побачать тебе більше мої очи на сїм сьвітї...

Кождий, сперши голову на колїна, задрімав. Вже було рано, як втікачі почули якийсь гамір. Усї прокинулись. Оден підвів голову з комишу і крикнув:

— Отсе наші!

Посхапували ся. На те місце, де стояв татарський кіш, приїхали козаки Недолї.

— Гей, козаки, братчики, не дайте пропасти!

Втікачі гнали прожогом до козаків, хапали їх за стремена і плакали з радощів.

— Таточку, Петре, простїть пана сотника, хай прикаже здогнати; ми їх піймаємо певно... Боже мій, Боже, що з Ганею стало ся!

— Він опять став голосити.

— Цить, Павлусю! Так не можна — успокоював Петро: — У пана сотника инше дїло. Впрочім, хоч би хотїв, не піймаєш; вони дуже далеко...

В сїй хвили надвели пійманого Татарина. Павлусь страшенно був лютий за сестру. Він добув шаблю і рубнув з цїлої сили Татарина по голові. Жбухнула кров і Татарин повалив ся на землю. Павлусь, закусивши зуби, рубав ще, та викрикував:

— Злодїї, пси, чорти! Ви дїдуся вбили, ви маму вбили, ви сестру забрали! Ось тобі, ось тобі!

Він виглядав мов божевільний. З очий сипались іскри, цїлий почервонів мов бурак. У сїм Татаринї він бачив цїлу орду татарську і мстив ся на нїй, аж засапав ся.

— Годї хлопче! — гукали козаки: — Мертвого рубаєш.

Справдї Татарин не жив. Тепер Павлусь отямив ся. Він перший раз убив чоловіка. Йому стало страшно, в очах потемнїло і він

обомлів. Його взяв на руки Стефан і став відтирати. Хлопець прочуняв.

Козаки не втратили у тій стрічи нїкого.

Недоля загадав спочивати тут довше. Козаки розтаборили ся, зарізали кілька волів і стали печи мясо.

Спасівчани, що тут були, порадились з козаками, кіньми і відобраним добром вертати в ранцї до дому. Степан випросив у сотника щоби пустив і Петра. З сього не був радий Павлусь. Він знав з оповідань дїдуся Андрія що то є татарська неволя, у яку попала Ганна. Він знав, бо се знала кожна дитина на Українї, що поганцї виробляють з бранцями що їх продають як товар на базарі. І він уявляв собі свою любу сестричку, як її Татарин веде на мотузї на базар, як її поганцї оглядають та торгують, а відтак везуть в далеку турецьку землю, геть за море, і з відтам нїколи її вже не вернути. Йому збиралось на плач.

— Хибаж, тату, так її нещасну полишимо без помочи?

— Так мусить бути, коли не годен инакше — каже батько: — От лїпше не рви мого серця... Не вона одна...

— Хлопцї! — гукав Недоля: — Нагодувати голодних!

Козак добував з торбини, що мав і подавав.

— Коби вас так передучора Бог приніс був, не було би тої халепи і хрещений народ не пішов би в неволю!

— Не журіть ся, догонимо...

В сїй хвили скочив з коня Павлусь і прибіг до батька.

— Таточку, тату, де наша Ганна? — Він обійняв батька за шию і став плакати.

— Пропала, синочку, пропала! — говорив Степан хлипаючи: — Татарва піймала і Ганну і маму...

— Нї, маму Татарин вбив, я бачив...

— А мене-ж, тату, не пізнаєш? — обзиває ся Петро.

Степан не пізнав зразу, а відтак обійняв старшого сина.

— Сини мої, соколи, ось де ми стрінулись!

— Гей, люди добрі! — гукав сотник: — Кому воля, бери коня та збрую і приставай до нас. Нам нїколи часу терати.

Небогато Спасівчан вернуло до дому. Хто сподївав ся кого з своїх знайти, той і вертав.

поїхав дальше, держачись усе полудневого заходу.

Коло півдня він дуже знеміг ся, і спати хотїло ся. Муха страшенно кусала, і кінь обгоняв ся, що мога. Ідучи так, натрапив Павлусь на балку. В балцї в найбуйнїшім її заглубленю росли корчі, а зміж них виплива вода з джерела. Тут був гарний холодок, що аж манив до себе. Павлусь загадав тут спочити до тої пори, коли трохи перестане жарити. Він розсїдлав коня і припняв його на мотузї до корча. Кінь напив ся води і став над потічком пасти ся. Павлусь зїв жменю смаженої в салї каші, напив ся з джерела води і поклав ся в холодку на сїдлї спати. Якийсь час чув, як кінь хрупав траву, як бренїли комахи в траві, перекликались пільні коники, а далї і заснув твердо.

Прокинув ся від того, що сонце вихилило ся зпоза високого берега і заглянуло йому у вічи. Він від разу нагадав, де він є. Від здорового сну йому весело стало на души. Він почував в души певність, що сестру знайде і освободить. Загадав зараз їхати дальше, поки ніч настане.

Тепер лїпше було їхати. І кінь відпочав, і він почував себе здоровим і ситим. Вже над

вечером доїхав до якоїсь ріки. Вода плила між двома досить стромими берегами. Тут і ночувати буде, аби лише пригоже місце знайти. Та як іно зявив ся на берегом, його обсїла хмара комарів, що аж в очи лїзли. Від комарів найлїпше обігнати ся ватрою. Вона і вовка відстрашить; але за те Татарина може звабити. Треба би десь так в захисті, щоб не видно. Він узяв коня за поводи, йшов по над беріг і пильно розглядав ся. Тут натрапив два сторчачі під берегом, на сажень високі камені, що стояли побіч себе, лишали між собою невеличку прогалину. Недалечко тих каменів була відстай від води до берега, де можна було коня попасти. Перед тою прогалиною, що між каменями, ріс високий корч верболози. Павлусь аж усміхнув ся, побачивши таке гарне місце. Зараз звів коня під беріг і припняв до корча..

Далї побіг на беріг і став збирати цїлими оберемками суху траву і бадиля. Усе те скинув з гори в прогалину між каменями. Тепер викресав огню, запалив віхоть сухої трави і пішов поза верболозу в прогалину. Без того не зважив ся йти. Він знав, що в таких місцях гадюка буває. Гадюка в день не страшна. Егеж! Кілько їх сам Павлусь намордував

нула пітьма. Лише бачив білу рибу у своїй руцї, що пручалась на всї боки.

— Се мабуть лїпше, чим жаба — подумав Павлусь: — Слава тобі Господи!

Вилїз на беріг і пішов у свою печеру, де вже огонь став пригасати. Докинув бадиля, полумя палахнуло, а Павлусь став справляти рибу. Він її зарізав ножем, випатрошив, посолив з усїх боків і поклав на грань. Відтак обертав її на всї боки, поки не спекла ся як слїд.

Павлусь не тямив, чи йому що так смакувало, як отся риба. Тепер помолив ся, вкрив ся кожухом і заснув безжурно.

Він прокинув ся рано від того, що хтось сильно штовхнув його в бік.

Отворив очи і побачив над собою високого чоловіка з люлькою в зубах.

Чоловік був одягнений в подерту, замазану одежу і в татарську шапку. На ногах у нього були постоли, повязані мотузками. Лице чорне, пожовкле та розкудовчена чорна борода. Не було на ньому нічого, що показувало би, що се козак. Уся збруя у нього довгий ніж за поясом.

— Вставай, козаче, пора в дорогу! — гукнув тай сплюнув крізь зуби...

Павлусь присїв на лежанцї і таки налякав ся. Таж се непремінно харциз, розбишака, про яких тільки від дїдуся наслухав ся.

Одного разу в Спасівцї піймали парубки такого саміського харциза при конях. Він його бачив...

— А хто ви, дядьку, будете? — питає Павлусь і чує, як у йому серце затрівожилось.

— Не будь надто цїкавий, а то в пекло попадеш! Роби, що велять, збирайсь.

— Кудиж ви мене?

— Побачиш, візьму тебе з собою.

Павлусь хватив митю пістоль і натягнув молоток...

Та заки вспів стрілити, харциз копнув його ногою по руцї, і пістоль випав геть з руки.

— А диви, жаба! До пістоля бере ся!

Харциз одною рукою придержав Павлуся, а другою звязав йому мотузом руки.

— Дядечку, пустїть мене! — просив ся Павлусь, аж плакав: — Я так зі страху; ви мене страх налякали... я далебі нічого... я за сестрою глядаю... її Татари в ясир взяли. Пустїть, дядечку... пустїть; Бога за вас молити буду, а то я пропізню ся.

КАЛЄНДАР.

ЖОВТЕНЬ.

я. ст.	Днї	Руські сьвята
31	Четвер	† Луки єв.
1	Пятн.	Пад. Йоіля
2	Субота	Артемія вмуч.
3	Неділя	23. Іляріона В.
4	Понед.	Ґлїкерії
5	Вівтор.	† Якова апост.
6	Середа	Арети, Атан.

НОВИНКИ.

Слівце до наших П. Т. Дописувателїв і инших інтересованих людий. Наша Редакція має тепер трошки клопоту... Через навал ріжнородного матеріялу, особливо всяких урядових протоколів, повідомлень, розпоряджень і т. п. ми не в силї помістити в „Свободї" усїх тих дописий, патріотичних покликів, виказів жертводавців і инших подібних річий, які приносить кождоднєвна почта з цїлої Американської Руси. Містимо в кождім числї „Свободи" наперед те, що уважаємо за найважнїйше; меньше важні річи, які можуть трошки пождати, відкладаємо до слїдуючих чисел, і так поволи думаємо позбувати ся того численного матеріялу, що від часу конвенції Р. Н. Союза нагромадив ся у нашій теці. Усїх тих наших Родимців, котрі з причини непоміщеня якоїсь надісланої ними дописи, звертають ся до нас листами о поясненє в своїй справі, просимо, щоби були якийсь час вирозумілі, бо не наша вина, що в „Свободї" не можна змістити усього матеріялу нараз. Через сей матеріял, який інтересує заледви якісь одиниці, а в найліпшім разї лиш поодинокі руські громади, ми не спроможні подавати в часописи таких річий, які мають інтерес загальний, для всїх читачів „Свободи". Маємо надію, що інтересовані Панове будуть ще якийсь час вибачні, бо... nec Hercules contra plures!..

Бережіть ся обманців! В 42. числї нашої часописи надруковано було на стороні 7-ій „Запитанє", у якім Тимко Війтович з Гемтрамк, Детроіт, Міч. звідував ся п. Вальтера Семенюка з Філядельфії, чому він не вислав йому замовлених у него портретів, хоч гроші за ті портрети дістав з гори. В тій самій справі дістаємо ще два листи, а іменно від Стефана Баюса з Донора, Па. і від Антона Савицького з Міннеаполїс, Мінн. Перший з них післав на ті самі портрети 2 дол., а другий 1 дол. Пан Вальтер Семенюк сховав чужі гроші до кишеньки, а портретів до нинїшного дня не вислав і навіть не хоче відповідати на урґуючі письма покривджених собою людий. З того ясний доказ, що п. **Вальтер Семенюк** є звичайним шубравцем, який числить на людську легковірність і обманює читачів „Свободи" в безличний та карпгідний спосіб.

Пану Стефанови Баюсови мусимо тут пояснити, що Редакція „Свободи" не може відповідати за ніякі оголошеня, друковані в тій часописи, бо не спроможна вгадати наперед, який характер у тої людини, котра в „Свободї" адвертайзмує свій „бізнес". Се є виразно зазначено у кождім числї „Свободи" на стороні 6-тій (часть урядова) і п. Баюс повинен собі се прочитати. В тім случаю лишаєть ся ще одна рада: Нехай котрийсь з філядельфійських Русинів-патріотів буде ласкав заняти ся п. Вальтером Семенюком, і нехай постараєть ся, щоби сей нечесний чоловік найшов ся там, де йому місце, т. є. за зелїзними кратками.

Отворенє акушерської школи. Анґлїйські часописи доносять, що з днем 15. падолиста (Нов.) с. р. отворена буде в Скрентон, Па. через лїкарів: д-ра Карлючого, д-ра Шлюпаса і д-ра Кульчицького (Русина-Українця) школа акушерії, інкорпорована на підставі чартеру для стейту Пенсильванія, з закладовим капіталом $5.000. Сей закладовий капітал має пізнїйше побільшити ся. Сю школу закладаєть ся на те, що в цїлій скрентонській околиці відчуваєть ся велика недостача екзамінованих акушерок. Згадана школа містити ся буде на разї в офісї д-ра Івана Кульчицького, 1125 Пітстон Аве., Скрентон, Па., а пізнїйше зістане перенесена до осібного, на сю цїль винанятого льокалю, де міг би бути також шпиталь для положниць.

Нову формулу цісарського відручного письма в справі українського університету доручено 11. с. м. голові українського Союза парляментарного д-рови Костеви Левицькому. Відповідно до висловленого правительством бажаня подано зміст її покищо в довірочній дорозї членам президії Союза.

За утечу М. Січинського. Дозорець Пилипчук, що вивів Мирослава Січинського з тюрми, вже давно в Америці, та галицькі власти дальше примінюють кари до тих дозорців, яких вони уважають за виновників утечі Мирослава. Ось так на основі вислїду дисциплїнарних доходжень львівська надпрокураторія усунула без признаня емеритури вязничних дозорців станиславівського заведеня карного: Маляжа, Цеслїкова і Котюшку, котрі сповняли службу в вязниці в часї утечі М. Січинського. Два инші дозорці, що тоді сповняли службу, а то Нуда й Тарнавський, потратили службу через засуджуючий судовий присуд в процесї о улекшене утечі Січинському; в тім процесї засїдали і три усунені тепер дозорці, але їх увільнено від вини і кари. Всї три усунені дозорці мають внести проти зарядженя надпрокураторії рекурс до міністерства судівництва.

Скарга, Шашкевич і... Хомишин. Читаємо в „Станиславівських Вістях": „Був в Станиславові минулого тижня обхід 300-лїтних роковин смерти Езуїта і польського патріота Петра Скарґи. На уладженім з тої нагоди академії в салї тов. Монюшка бачила з зачудованем польська публика Їх Преосьвященство о. д-ра Хомишина з їх сьвітлою ратию (дружиною). І слушно на нашу думку поступили Їх Преосьвященство, бо гдай в чужих побачили, **як шанують ся память заслужених мужів** в народі. Бо не так то давно — ледви пару місяців тому назад — шанувала наша українська громада память не меншого **католика** як Скарга і **сьвященика**, також торжественною академією, та цікаві нашї очи не завважили між присутними Їх Преосьвященства. Сей католицький сьвященик — се великий син галицької України, незабутий **Маркіян Шашкевич**. Чи-ж би він менше варт спогаду, як Скарґа і то з боку сього-ж таки епископа?!"

Курси висшої осьвіти у Львові. Справа уладженя сего року курсів висшої осьвіти на взір данських людових університетів, з кождим тижнем поступає наперед. Комітет відбув дня 5-го с. м. друге засїданє, на якім були присутні Вп. проф. О. Колесса, о. Т. Лежогубський, др. Ст. Рудницький, дир. А. Гаяк і І. Савицький. Покінчивши дискусію теоретичну, обговорено на сїм засїданю програму курсу. Мав би він тревати від дня 15. січня до 31. марта, разом 2 і пів місяця. З огляду на короткий час виклади будуть відбувати ся кождого дня 7 до 8 годин, так що за цїлий курс викладових годин буде 455. Кромі сего в годинах вільних від викладів, учасники звиджувати-муть українські інституції, музеї, бібліотеки, друкарню, фабрики, електричні та телефонічні централї, кінотеатр, фотопластікон і т. и. З поміж викладових предметів на перше місце вибиває ся українознавство, так як провідною ідеєю курсів висшої осьвіти є розбуджене і удержане національної сьвідомости. Викладати-муть самі фахові сили. Загалом викладати-ме около 50 учителів. Понадто проєктує ся рівночасно курс для диригентів і провідників селянських хорів, і в сїй справі порозуміває ся тов. „Просьвіта" з „Інститутом музичним" у Львові.

Несовістна преса. В будапештенській „Недѣл-ї" (ч. 41. з дня 30. н. ст. вересня с. р.) находить ся оригінальна редакційна стаття п. з. „Ани вѣритися не хоче. — Епископъ Ортынскій о нашихъ русинахъ." У тій статї передруковано „дописъ изъ Вилкесъ Бери, гдѣ епископъ Ортынскій посвящалъ церковь", поміщену в свім часї у „Ам. Р. Вѣстнику", а відтак додано декілька відповідних до тої дописи коментарів.

Після слів сеї дописи мав наш епископ у своїй проповіди на посьвячуваню руської церкви в Вілкс Бери, Па. накинути ся з грубою лайкою на угорських Русинів, назвавши їх: [illegible] безрогами, слїпцями, безумними, зрадниками, відступниками і т. п. епітетами. Угро-руських духовників наименував епископ лжепророками, грошолюбами, фарисеями і безбожниками, а „Ам. Русск. Вѣстникъ" ґазетою фарисейською і безбожною, якої вірним читати не вільно, бо вона ним виклята. Свою проповідь мав епископ — по словам дописи до А. Р. Вѣстника — закінчити „съ полною злостью и гнѣвомъ" такъ: „Вы, Унгары, прокляты, идѣтъ отъ мене прочь; пакуйтеся до дѣдка (чорта)!" Цїла ся проповідь мала бути така „ідіотична" (слова А. Р. Вѣстника), що „еденъ притомный, угорскій русинъ, которого лишила терпезливость надъ такою неправдою и очерниваніемъ одного честного, побожного и усиловного народа, и ґромко урвалъ еп. Ортынскому въ его „архіерейской проповѣди", словами: **Брешешь Ортынскій!"**

Побіч инших коментарів, яких ми тут задля браку місця не наводимо, говорить редакція „Недѣл-ї" на самім кінци своєї статї таке: „Мы ани вѣрити не смѣеме о едномъ епископѣ, абы онъ настолько забылъ про достоинство свое, та абы допустился такихъ скверныхъ словъ въ архіерейской проповѣди, но понеже про сю чудну **„архіерейску проповѣдь"** заговорили уже и мадярски дневники тутъ въ Будапештѣ, не можеме молчати ани мы, пишеме о ней въ той цѣли, абы сме узнали сколько правды есть въ выспіереченной статьи „Американ. Русск. Вѣстника". А критику нашу скажеме ажъ тогды, коли дѣло чисто видимо буде передъ нами."

На підставі кількох заприсяжених документів, поміщених віродостойними сьвідками в „Rusin-ї" і „Америцї", констатуємо, що дописуватель „Ам. Р. Вѣстника" **надув** читачів сеї часописи, обдурив „мадярски дневники въ Будапештѣ" і обциганив саму будапештенську „Недѣл-ю". З висше наведеного цитату „Недѣл-ї" видно, що редакція сего тижневника упала жертвою містифікації несовістних людців, які ґрупують ся біля „Ам. Р. Вѣстника", котрий не перебирає в средствах, щоби тільки знищити зненавидженого собою „українського" епископа.

Ми не стаємо тут в обороні нашого церковного достойника, але не можемо змовчати тоді, коли бачимо, що зроблено велику кривду неповинній людинї. Коли-б се була правда, щоописав в „Ам. Р. Вѣстнику" безхарактерний дописуватель (ми перевідали, що се зробив сам ред. „Ам. Р. Вѣстника", госп. Жаткович), то ми мусїли-б стати на такім самім становищи, на якім стала обдурена Жатковичом „Недѣля"; коли-ж одначе показало ся, що епископ С. С. Ортинський не говорив на своїй проповіди у Вілкс Бери **анї одного слова проти угорських Русинів**, то моральний обовязок наказує нам витрутити безсовістним брехунам нечесне оружє з їх рук, бо на тім терпить не „український" епископ, але цїла наша суспільність, без огляду на те, чи вона назве себе „руською" (зглядно українською) чи „русскою"...

Сподїємо ся, що й Редакція будапештенської „Недѣл-ї" направить ту кривду, яку може несьвідомо заподіяла невинно потерпівшому чоловікови. Як сего не зробить, то поставить себе під один ряд з „Ам. Р. Вѣстником" і з тими „мадярськими дневниками в Будапештї", на які покликуєть ся у своїм кінцевім коментарі. Чекаємо спростованя!...

Еміґраційний рух — читаємо в „Дїлї" — змагаєть ся особливо на галицькім Поділю. День в день виїздить сила людий з Гусятинщини й Збаращини, які з огляду на сегорічний недорід їдуть шукати красшої долї в Америцї. Змагаєть ся також еміґраційний рух на Холмщинї. Еміґраційні аґенти розпустили між тамошними католиками чутку, що вони будуть тепер вивласнювані або насильно навертані на православіє, та що папа для ратованя католиків набув для них у Бразилії великі земельні простори. Відси й пішла масова еміґрація за море. Одна ґрупа холмських селян післала звідунів до Галичанів, щоб тут розслїдити відносини та перенести ся евентуально сюди на житє.

Смерть бувшого маршалка Галичини. Дня 12. жовтня с. р. помер в Радехові ґр. Станислав Баденї, бувший краєвий маршалок Галичини. Покійний уродив ся 1849 р. та добув на краківськім університетї по черзї докторат прав і фільософії. По короткім побутї в судовій службі посьвятив ся управі своїх просторих маєтків і політицї. Як посол визначав ся великою роботящостию і уходив за одного з найвизначнїйших і найрозумнїйших польських полїтиків консервативного табору. Краєвим маршалком став ґр. Ст. Баденї 1895 р. та з дволїтною перервою оставав на сїм становищи до червня с. р., уступаючи з свого уряду ізза недуги, яка йому дуже доскулювала.

Воєнна сила балканських держав. Туреччина має 7 корпусів армії, 358 баталїонів піхоти і стрільців, 204 дивізій, 1414 гармат, з резервою (редіф) і загальним ополченєм (мустафіз) разом 1.300.000 людий. Болгарія: 9 дивізій, 180 баталїонів піхоти, 37 швадронів, 576 гармат, з резервою і загальним ополченєм 240.000 людий. Сербія: 5 дивізій, 60 баталїонів піхоти, 17 швадронів, 372 гармат, з резервою і загальним ополченєм разом 200.000 людий. Греція: 3 дивізії, 42 баталїонів піхоти, 14 швадронів, 210 гармат, з резервою і загальним ополченєм разом 120.000 людий. Чорногора: 11 бриґад, незвісне близше число гармат, на случай війни рушають в поле всї мужчини від 16 до 60 року житя, що дає разом 50.000 людий під оружєм.

Синод про розводи. Російський синод обновив наради над реформою розводового процесу в православній церкві. Згоджено ся в основі на те, щоб розводові процеси між подругами передати сьвітським цивільним судам, бо практика виказала, що духовні суди не можуть відповідно сповняти сеї функції. Консисторії будуть полагоджувати тільки чисто канонїчні формальности, як наклонюванє подругів до згоди перед розпочатєм розводового процесу та розвязуванє подруж по скінченім процесі. Сей проєкт має бути предложений IV-тій Думі.

ЗАКЛАДАЙТЕ НОВІ ВІДДІЛИ РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА"
часопись для руского народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців	$2.00
до старого краю на 12 місяців ...	$2.50
в Америці на 6 місяців	$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтара або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

— За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", Редакція не відповідає.

СПРОСТОВАНЕ.

Дух. Отець Р. Н. Союза, о. Д. Хомяк просить нас помістити слідуюче спростоване:

„В ч. 43. в моїй „Відповіди приятелям з „Америки" в другій шпальті замінено мої оріґінальні слова: — неґарні ученики своїх „спів-братів" — на „хлібодавців" — через що ціле речене набрало иншого значеня. Отже прошу Хв. Редакцію „Свободи" зазначите се. — о. Д. Хомяк".

На се спростоване, яке поміщуємо дуже радо, мусимо дати свого рода контр-спростоване, бо инакше ані Вcч. о. Автор, ані наші читачі не знали б, в якої властиво рації редакція „Свободи" змінила самовільно слово (слово, а не слова — як говорить о. Хомяк) „спів-братів" на слово „хлібодавців". Наперед наведемо дословно з оріґіналу ціле інкриміноване речене, хоч воно буде трошки за довге...

У 3-ім відступі (алінеї) 2-ої шпальти читаємо таке: „Але що мій уряд носить назву „духовний отець Р. Н. Союза", а понадто я знав, що „Америка" поклала собі за ціль ухристиянізувати наш нарід, т. є. щоби руський нарід переняв ся наукою Христа і після тої науки жив, та що в той сам час вели ся тут в Америці два скандальні процеси, — отже думав я собі: „Америка" мусіла хоч про людське око скартати неґарні ученики своїх спів-братів (підчеркнене ред. „Свободи") і назвала їх — духовних управителів парохій — деморалізаторами народа, неначе хотіла їм сказати: всеч. отці! єсли хочете других научати, приводити до Христа, то принаймение самі не давайте злого приміру своїм житєм!"

З того довгого періоду вибираємо одно середне речене з дотичним, нами заміненим словом, і просимо приглянути ся йому близше: „Америка" мусіла хоч про людське око скартати своїх спів-братів" і т. д. Не знаємо, яка там у кого льоґіка, але нам здавало ся, так ще доси здає ся, що „Америка", як часопись, не може мати ніяких „спів-братів", ані навіть „посестр", що в тім случаю було би може влучнійше (але тільки в значіню фіґуральнім). Коли-б так о. Хомяк написав був дотичне речене прим. в отсей спосіб: „Редактори „Америки" (о. О. Цавляк і о. Р. Залітач) мусіли хоч про людське око скартати своїх спів-братів" (також сьвященників) — то се, після нашої гадки, було би добре, і слово „спів-братів" можна було сьміло лишити, не заступаючи його ніяким иншим. Та речене, написане о. Хомяком, було вистилізуване так, що ми були приневолені змінити або його підмет, або предмет. Уважаючи підмет за важнійшу часть реченя, ми осьмілили ся змінити менше важну часть: предмет, і заступили слово „спів-братів" словом „хлібодавців". Під словом „хлібодавців" ми розуміли власне тих „спів-братів", або — як о. Хомяк говорить дальше — „духовних управителів парохій", котрі „Америку" заложили і її морально та матеріяльно підтримують (отже суть її хлібодавцями).

Може бути, що наша самоволя сягала в тім випадку за далеко, та ми все таки думаємо, що через заміну слова „спів-братів" словом „хлібодавців" не потерпів на чести ніхто: ані Всч. о. Автор, ані „Америка", ані „спів-брати" сеї „Америки". Єслиж би хто — не дай Боже — чув ся з того приводу обидженим чи покривдженим, то ми публично просимо його на сім місци о прощене і дарование нашої вини. Litera docet, litera nocet.

Протокол

з поконвенційного засіданя, відбувшого ся на днях 8, 9, 10 і 11 жовтня (октобра) 1912 р. в Джерзи Сіти, Н. Дж. в домі Р. Н. Союза.

(Конець.)

По укінченю висше згаданої справи приступлено до нарад над друкарнею „Свободи". До сеї справи покликано на засідане завідателя „Свободи", п. А. Савку. По довших дискусіях та дебатах ухвалено, що робітники друкарні „Свободи" мають і на далі побирати свою платню тижнево, з тим однак застереженем, що кождий робітник друкарні, без ріжниці на те, яку роботу робить, має кождого дня виказуватись зі своєю роботою перед завідателем „Свободи", у такій формі, яку сей завідатель установить.

Ухвалено що персонал друкарні „Свободи" позістає на далі той сам, що до тепер, з тим однак застереженем, що колиб наспіло більше роботи (так званих „джабів") до друкарні, то в такім разі завідатель має право приняти більше робітників, єсли буде уважати се за відповідне і користне на час таких робіт.

Ухвалено, щоби робітники друкарні „Свободи" підчас годин праці, не полагоджували ані межи собою, ані з особами приватними, не входячими в персонал друкарні, своїх приватних інтересів. Кождий робітник має пильнувати своєї праці, яку припоручить йому завідатель.

Ухвалено на внесок о. Хомяка, попертий п. Шарпоньом, купити для робітників друкарні „Свободи" автоматичний годинник, на котрім кождий робітник має значити час, коли працю зачинає а коли кінчить, і то 4 рази денно: рано, перед обідом, по обіді і вечером, по скінченю цілоденної праці.

Ухвалено на внесок п. Ядловського, попертий п. Шарпоньом, щоби без згляду на якінебудь інтереси робітників друкарні, день праці зачинав ся о годині 8-ій рано, а кінчив ся о год. 5-ій вечером, з одногодинною перервою на обід. Виїмок від сего правила можуть становити літні місяці: червень, липень і серпень. На кождий случай час денної праці має виносити завсігди по 8 годин.

Ухвалено, що за всякі опізнюваня робітників до праці має ся їм обтягати відповідну квоту з їхньої платні. В тім случаю не мають місця ніякі оправданя і ніякі нарікання на кождочасні розпорядки завідателя „Свободи".

Ухвалено, що за спізнене робітника до праці має обтягати ся з його платні як слідує: за 6 мінут — чверть години; за 16 мінут — пів години; за 31 мінут — одну годину. За 5-мінутове опізнене не обтягає ся нічого, але єсли таке опізнене повторить ся більше як два рази, то за третим разом відтягає ся з платні робітника подвійно. Колиб се котрому робітникови не помогло, то в такім разі завідатель має його видалити з праці цілковито.

Ухвалено, що завідатель „Свободи" має вільну руку що-до віддалюваня і приниманя робітників, без огляду на те, чи се відносити ся буде до старших чи до молодших робітників друкарні „Свободи". Однак єслиб завідатель надужив коли свого права і відправив робітника безпідставно, то покривджений може удати ся зі скаргою до Гол. Екз. Комітету Р. Н. Союза.

Ухвалено перевести реформу експедиції „Свободи". І так, експедитор є цілковито відвічальний за всякі неточности тикаючі ся адресаря „Свободи", в першій мірі перед завідателем „Свободи", а відтак перед Гол. Екз. Комітетом Р. Н. Союза. Експедитор повинен усильно старати ся, щоби усе його діловодство було у взірцевім порядку, хотяби ся праця перетягала поза 8-годинний день праці. Се не є робота від штуки, але неопреділена і згоджена за тижневу платню. Експедитор має запровадити в порозуміню з завідателем „Свободи" таку реформу свого діловодства, яка буде користна Р. Н. Союзови.

Ухвалено, що „мейлери" (ті, що висилають часопись на почту) суть відвічальні за всякі помилки та неточности у висилці „Свободи". За всякі неприємности зі сторони уряду почтового, спричинені недбальством мейлерів, будуть вони відвічальні і строго карані. Наліплюване на ґазети почтових марок належить до мейлерів.

Ухвалено, що пресман (той, що пускає папір на друкарську машину) має бути на далі, однак має робити стало на машині, а помічник має робити лише тоді, коли окажесь конечна потреба, очевидно на припоручене завідателя. І пресман і його помічник суть залежні від завідателя „Свободи".

Ухвалено, що кождий робітник в друкарні „Свободи", без огляду на се, яке він становиско занимає, є вповні відвічальний за роботу йому приділену завідателем „Свободи".

Ухвалено купити в як найкоротшім часі новий лінотайп. Справу сего купна припоручено пп. Капітулі, Ядловському і Савці.

Ухвалено, щоби на будуче в друкарни „Свободи" не робити злишних позагодинних праць, так званих „овертаймів", коли сего не вимагає конечна потреба. Коли би однак трафила ся яка надзвичайна робота (джаб), що мусить бути викінчена конечно на замовлений час, то інтересована сторона має заплатити таку належитість за роботу, щоби час позагодинної праці міг заплатити робітника і щоби на тім не стратив Р. Н. Союз.

На жадане Гол. Екз. Комітету, п. Савка предложив, що друкарська машина (преса) задля надмірної праці через друковане двох примірників „Свободи" (руського і латинських черенками) в одним тижни, часто псує ся, що власне приносить велику шкоду і страту Р. Н. Союзови. Теперішна преса є за слаба і не може виконати потрібної праці. З тої то причини повстають часто овертайми, а богато робіт мусить ся давати на чужі преси, що коштує далеко більше, ніж тогди, коли їх друкувало би ся на своїй пресі. Густо-часто завідатель „Свободи" є приневолений відмовити людям якусь роботу, котру вони хотять робити в нашій друкарни.

По довшій дискусії в тій справі на внесене о. Хомяка, поперте п. Ядловським, ухвалено купити нову відповідну друкарську машину, але в порозуміню зі всіми членами Головного Уряду Р. Н. Союза.

На внесене п. Шарпоня, поперте п. Ядловським, ухвалено купити потрібну скількість відповідних черенок до друкарні „Свободи".

На внесок п. Ядловського ухвалено одноголосно зробити в домі Р. Н. Союза „сейф волт" (сховок, архів) на старі важні акти Р. Н. Союза.

Ухвалено одноголосно купити малий дешевий „сейф" для гол. касієра Р. Н. Союза.

Ухвалено приготовити і зробити докладний „покажчик" до провадженя мітинґів по відділах, приниманя нових членів, виповнюваня ріжних урядових документів і т. п., одним словом „покажчик" до управи всіх справ Р. Н. Союза в Америці.

На внесок п. Миляновича, попертий п. Угорчаком, ухвалено справу виготовленя такого „покажчика" припоручити п. Ядловському за осібною винагородою.

Ухвалено одноголосно, щоби гол. предс. Р. Н. Союза враз з гол. рек. секр. повідомили п. Т. Лабовського, щоби в протягу 60 днів від дня ухвали п. Т. Лабовський опустив дім Р. Н. Союза під чис. 83 Ґренд стр., Джерзи Сіти, Н. Дж.

Ухвалено виплатити п. Мартонови, бувшому місто-предс. Р. Н. Союза $15.00 за час його урядованя яко заступника предс. в часі, коли предс. п. Капітула був на курації, а Екз. Комітет Р. Н. Союза не заплатив п. Мартонови за пів місяця висше згаданого часу.

Ухвалено п. А. Зубрицькому, членови 144 від. Р. Н. Союза, $25.00 з фонду бідних яко запомогу.

Ухвалено п. П. Жентичці, членови від. 37 Р. Н. Союза, на предложене лікарське сьвідоцтво $100.00 запомоги з його посмертного.

На пятого тростіса вибрано одноголосно п. Миляновича, яко третого тростіса в Ню Джерзи стейт.

На внесок п. Шарпоня, попертий п. Угорчаком, ухвалено купити відповідну шафу для гол. предс. до переховання посмертних актів і ріжних урядових паперів, котрі предсідатель має у себе в часі свого урядованя.

Ухвалено вислати до старого краю на „Рідну Школу" $1000 (тисяч долярів) яко першу рату з тої суми, яку ухвалила XII. Гол. Конвенція Р. Н. Союза.

Ухвалено виплатити п. К. Кирчову діети за весь той час, коли його контролювала Контр. Комісія.

Справу новозорґанізованого відділу Р. Н. С. в Майнерсвіл, Па. поручено до полагодженя предс. п. Капітулі.

Предс. п. Капітула заявив, що був в 124 відділі Р. Н. Союза в Ормрод, Па. і переконав ся, що п. Гриць Хрін, член 124 від. Р. Н. Союза, зістав виключений з місцевого Братства і з Р. Н. Союза безпідставно, не після приписів статута Р. Н. Союза. По короткій дискусії ухвалено одноголосно, що коли п. Гриць Хрін заплатить всї належитости за час його виключеня аж до часу принятя його в члени Братства і Р. Н. Союза, до каси братської місячне, а до каси Р. Н. Союза всї розмети на него припадаючі за той час, то набуде всї права старого члена.

Предс. п. Капітула заявив, що п. О. Стеткевич чує ся покривдженим через п. А. Цурковського, бувшого редактора „Свободи", за час від Гол. XII. Конвенції Р. Н. Союза до 1-го жовтня 1912 р., коли то п. А. Цурковський, зараз по Конвенції лишив свій редакторський уряд, а п. О. Стеткевич був змушений видати сам кілька чисел „Свободи", за що не дістав заплати яко відвічальний редактор і котру то платню забрав п. А. Цурковський за цілий висше згаданий час. По довшій дискусії Гол. Екз. Ком. заявив, що о сій справі нічо не знав, і що ані п. О. Стеткевич ані п. А. Цурковський о чімсь подібнім не повідомляли Гол. Екз. Ком. Р. Н. Союза. Ухвалено щоби п. О. Стеткевич в сій справі порозумів ся з п. А. Цурковським, позаяк Гол. Екз. Ком. Р. Н. Союза не може рішати сеї справи на сім засіданю.

Згідно з ухвалою XII. Гол. Конвенції Р. Н. Союза, що відвічальний редактор має собі брати редакторського помічника чи помічників в порозуміню з Гол. Екз. Комітетом Р. Н .Союза, п. Стеткевич заявив, що має одного кан-

дидата на редакторського співробітника, а іменно п. Миколу Залізняка, чоловіка осьвіченого, здібного і фахового в редакторській праці, котрий під пору находить ся в Ясіню на Угорщині, виделений, яко російський підданий, з границь Австрії за участь в боротьбі за український університет у Львові.

Рівнож п. А. Ґела вніс свою кандидатуру на редакторського співробітника „Свободи". Обі кандидатури Гол. Екз. Комітет одобрив і приняв до відома. По одобреню і принятю обох висше згаданих кандидатів, Гол. Екз. Комітет запитав п. Стеткевича, якого він хоче мати помічника, чого він від того помічника жадає і котрого з сих двох кандидатів схоче мати своїм співробітником. Пан Стеткевич зазначив виразно, що йому се обоятно, хто буде його помічником: чи п. А. Ґела чи п. М. Залізняк, однак він жадає, щоби помічник редактора приходив до офісу кождого дня і робив те, чого обставини редакторські вимагають, так що на випадок недуги відвічального редактора його помічник мав би заступити місце редактора. На сю заяву п. Стеткевича, п. Ґела зі своєї кандидатури зрезиґнував.

На внесок п. Ядловського ухвалено, що, аби робітники друкарні „Свободи" не мали причини нарікання на утяжливе набиране текстів з передруку або передруків, на будуче мають діставати за кождий раз готовий скрипт від редактора „Свободи".

По причині пізного часу дальші наради відложено на слідуючий день і п. Капітула замкнув засідане о год. 8-ій вечер.

Слідуючого дня, 10. жовтня, предс. п. Капітула отворив засідане Гол. Екз. Комітету Р. Н. С. о год. 9-ій рано. На засіданю появили ся отсі члени „Просьвітної Ради", вибрані на XII. Гол. Конвенції Р. Н. Союза: Др. В. Сіменович, о. В. Балог, п. Д. Андрейко, п. А. Горбаль, Др. Ів. Копистянський і п. Ю Павчак. Пані Е. Струтинська не прибула з причини недавно перебутої недуги, про що повідомила Д-ра В. Сіменовича. Предс. п. Капітула привитав присутних членів „Просьвітної Ради" щиро і з одушевленєм, жалуючи, що пані Е. Струтинська не могла явитись на се засіданє. В своїй короткій промові заявив, що XII. Гол. Конвенція Р. Н. С. вибрала присутних і панію Е. Струтинську до „Просьвітної Ради" в тій ціли, щоби ся „Просьвітна Рада" в порозуміню з Гол. Екз. Комітетом Р. Н. Союза завела просьвітно-шкільне житє поміж членами Р. Н. Союза і загалом поміж руським народом в Америці. Предсідатель заявив рівнож, що Гол. Екз. Комітет Р. Н. Союза, лишає вільну руку „Просьвітній Раді" в її діловодстві, але в справах фінансових „Просьвітна Рада", коли буде потребувати помочи від Голов. Екзекутивного Комітету Р. Н. Союза, має з ним порозумівати ся. В тій то ціли предс. п. Капітула заявив, що скликав на нинішний день членів „Просьвітної Ради", аби вони могли між собою порозумітись, вибрали з поміж себе свій уряд і зачали своє просьвітно-наукове діло, так довго пожадане нашим народом на Американській Руси. Предс. п. Капітула заявив також, що Гол. Екз. Комітет Р. Н. Союза не буде перешкаджати „Просьвітній Раді" в її нарадах, і що Екз. Ком. вийде до другої комнати кінчити своє засіданє, а „Просьвітна Рада" може догідно і отверто провадити своє засіданє, коли їй ніхто не буде перешкаджати. Дальше п. Д. Капітула заявив, щоби „Просьвітна Рада" предложила слідуючого дня т. є. 11-го жовтня звіт зі свого засіданя Гол. Екз. Комітетови Р. Н. Союза. По сїм предс. п. Капітула покликав Д-ра В. Сіменовича на предс. до переведеня засіданя „Просьвітної Ради", а Гол. Екз. Ком. Р. Н. Союза вийшов до другої комнати кінчити своє засіданє в справах Р. Н. С.

Дальше засіданє Гол. Екз. Комітету продовжав предс. п. Капітула в другій комнаті. На порядку деннім була справа співредактора, непокінчена минувшого дня. По довшій і річевій дискусії, на підставі опінїй Д-ра В. Сіменовича, п. С. Демидчука (делеґата руських просьвітно-наукових і економічних інституцій з Галичини, котрий тепер перебуває в Америці) і о. Д. Хомяка, за згодою п. Стеткевича (яко відвічального редактора „Свободи") ухвалено покликати на співредактора „Свободи" п. М. Залізняка, з рідного краю. Сю справу поручено до полагодженя п. Стеткевичови.

На внесок п. Угорчака, попертий п. Шаршоньом, ухвалено (згідно з ухвалою XII. Гол. Конвенції Р. Н. Союза) наложити на відвічального редактора бонд в сумі $5000. Сей бонд має зложити відвічальний редактор „Свободи", п. О. Стеткевич, в як найкоротшім часї.

Ухвалено одноголосно повідомити п. А. Цурковського і п. А. Ґелу, що від дня 8-го жовтня 1912 р. перестають вони бути редакторами „Свободи", згідно з ухвалою XII. Голов. Конвенції Р. Н. Союза.

Ухвалено купити підручну бібліотеку для редакції „Свободи" і на сю ціль виасиґнувано квоту $50.00.

На внесенє п. Ядловського, поперте п. Ялечком, ухвалено одноголосно, що всї протоколи з засідань так Гол. Уряду як і Гол. Екз. Комітету мають бути на будуче оголошувані в орґані Р. Н. Союза, щоби кождий член нашої орґанізації мав нагоду познакомитись зі справами, які були обговорювані на тих засіданях.

Ухвалено одноголосно, щоби на будуче поміщати в „Свободї" анонси (оголошеня) лише таких фірм, компаній і людий, котрі суть совісні і чесні. Порішено також, щоби поміщувані в „Свободї" оголошеня були відповідно заплачені.

Ухвалено, щоби завідатель „Свободи" провадив відповідну книгу, де мають бути записані всї роботи (джаби) і оголошеня, та користь, яку вони приносять „Свободї". Рівнож має бути провадженний докладний спис продажі книжок, які находять ся в книгарні „Свободи".

Ухвалено одноголосно, щоби народні фонди, котрі впливають з цілої Америки на ріжні народні цілі до „Свободи", а по якімсь часї зістають відсилані до призначеного місця, були проваджені на осібній книзї і не входили в діловодство „Свободи" та друкарні Р. Н. Союза, і щоби були уміщені у відповіднім банку на осібну депозитову і чекову книжочку на імя „Народного фонду". Завідатель „Свободи" є відвічальний за сей фонд.

На сїм предс. п. Капітула замкнув засіданє о год. 7-ій вечером, а слідуюче заповів на другий день о год. 9-ій рано.

Слідуючого дня, 11-го жовтня, предс. п. Капітула отворив засіданє Гол. Екз. Ком. Р. Н. Союза о год. 9-ій рано.

„Просьвітна Рада" предложила звіт зі своїх нарад з минувшого дня. По перечитаню сего звіту наступила над ним дискусія. По довшій дебатї Гол. Екз. Комітет одобрив ухвали „Просьвітної Ради" і на внесок п. Ядловського, попертий п. Угорчаком, ухвалено дати з „Фонду Народного" $1000 „Просьвітній Раді" до розпорядимости.

Пан Ядловський заявив, що експедитор „Свободи", довідавшись, що від тепер не може мати жадних овертаймів в своїм діловодстві, домагає ся висшої платні за свою працю. По довшій і річевій дискусії, ухвалено одноголосно що наколи реформа в діловодстві експедитора буде переведена і покажесь, що дотеперішна платня експедитора за мала, в той час його платня, в міру його праці, буде підвисшена.

Ухвалено, що при підвисшуваню платні робітникам друкарні „Свободи" завідатель має порозумівати ся в сїй справі з членами Гол. Екз. Комітету Р. Н. Союза.

Ухвалено, щоби адресар „Свободи" був під строгим наглядом завідателя. Однак на випадок, колиб хтонебудь взяв (викрав) адреси „Свободи", то такого справця має потягнути ся до правної відвічальности перед суд.

Завідатель „Свободи" п. Савка заявив, що одна нюйорська фірма хоче заплатити „Свободї" за те, щоби „Свобода" розіслала циркулярі тої фірми своїм читачам. По довшій а річевій дискусії, на внесок п. Угорчака, попертий п. Ядловським, ухвалено, щоби не видавати жадній фірмі ані особі на будуче адрес „Свободи" до чийогось приватного ужитку, хотяйби інтересована сторона хотїла заплатити „Свободї" за адреси і найбільші гроші.

На внесок п. Шаршоня попертий п. Ядловським, ухвалено, щоби робітники друкарні „Свободи" сьвяткували в році чотири дні, а іменно: Руське Різдво. Новий Рік (руський або анґлійський). Сьвято Независимости (Форт оф Джулай) і День Праці (Лейбор Дей).

На внесок о. Хомяка, попертий п. Миляновичом, ухвалено за сї чотири дні сьвят, коли робітники будуть сьвяткувати, платити їм належитість за пів дня звичайної платнї. Єсли однак оказалась би надзвичайна потреба, що у висше згадані сьвята мусить ся робити, то платня за ті дни не може перевисшати звичайної платнї, так що робітники друкарні „Свободи", працюючи в сьвята, побирають платню за звичайний день праці.

Дальше ухвалено, що завідателем дому Р. Н. Союза і референтом між Гол. Екз. Комітетом Р. Н. Союза а „Свободою" і завідателем „Свободи" остає, як і до тепер, п. Ядловський, фін. секретар Р. Н. Союза.

На тім замкнено поконвенційне засіданє Голов. Екз. Комітету Р. Н. Союза, як також засіданє „Просьвітної Ради" і приступлено до виплати дієт та подорожи всім присутним урядникам.

Джерзи Сіти, Н. Дж. 11. жовтня 1912.

Михайло Угорчак,
гол. рекор. секр. Р. Н. Союза.

Перед виборами.

Надходить для Американців великий день, велике національне сьвято: Election Day, день виборів! Хоч таке сьвято лучаєть ся тут кождого року в перший второк по першім понеділку місяця падолиста (новембра), то одначе не кождого року має те сьвято однакове значінє. Election Day (Ілекшен Дей) набирає найбільше значіня тоді, коли американська суспільність вибирає своїми вільними голосами свого найвисшого достойника державного: президента Злучених Держав. Се, як відомо, відбуваєть ся періодично, що чотири роки, і за той час всї сітізени (горожани) великої републики, котрі так любують ся у всїх своїх народних сьвятах, доволї „випостять ся"...

Кожді американські вибори, які б вони не були, мають свій інтерес, але кождочасні вибори президента — се вже вершок всїх інтересів, бо від особи вибраного президента залежить нераз цілий внутрішний переворот Злучених Держав, а в деяких випадках і відносини до инших сьвітових імперій. Не диво отже, що свободолюбні та дбайливі про свою вітчину Янкеси так цікавлять ся президентськими виборами.

Сьогорічні вибори президента цікаві найбільше тим, що до виборчої борби стає нараз аж кілька політичних партій, а одна з них, доси найсильнійша, розколола ся навіть на дві осібні части. Маємо тут на думці партію републиканську, котра стояла при державній кермі безперервно через цілих 15 літ. Тепер заносить ся на те, що стара партія піде на відпочинок, а її місце заступить новійша її посестра: партія демократична. Американські часописи віщують, що демократичний кандидат Вільсон вийде напевно президентом Злучених Держав і то великою більшостию голосів.

А щож будуть робити кандидати инших політичних партій? Ну, з голоду не погинуть — се певне... Одні будуть відпочивати по своїй „патріотичній" праці, другі будуть набирати сьвіжих сил до дальшої політичної акції, а ще инші стануть „критикувати" перших і других і збивати-муть собі політичний капітал на будуче время...

А наші русько-американські сітізени на кого повинні голосувати в день 5. падолиста б. р.? На се питанє можлива тільки одна відповідь: на кого схочуть! Коли би ми прим. радили голосувати на Тафта, то знайдуть ся зараз всевидючі і всевідучі люди, котрі кинуть між руський нарід в Америці ось таку осторогу: „Свобода" продажна! Тафт купив „Свободу" враз з її персоналом! Не слухайте, люди, „Свободи", бо вона попирає капіталїстів!" В виду такої „остороги" ми скажемо нашим виборцям ось що: **Голосуйте на такого кандидата, який Вам найбільше любий!**

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНА ШКОЛА" В ГАЛИЧИНІ.

На хрестинах у п. Мих. Малярчука в Йонкерс, Н. Й. на зазив п. М. Кавецького з Ню Йорку зложили на руки п. П. Лозинського з Йонкерс отсі Добродії: О. Будник і П. Лозинський, по 25 цнт.; М. Кавецький і І. Штогрин, по 20 цнт.; І. К—ий і Ст. Осадчук, по 10 цнт.; М. Шимерда 5 цнт. — Разом $ 1.15
Оголошено в ч. 42. „Свободи" 146.31

Загальна квота $147.46

КВАДРАТОВІ МЕТРИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД У ЛЬВОВІ.

П. Атаназій Семенюк, секр. 297 від. Р. Н. С. в Дравосбурґ, Па. надіслав $5.00 від отсих пп. Жертводавців: Іван Хохля, Гриць Кожушко, Данило Липцан, Атаназій Семенюк і Микола Липцан. — За сї гроші вислано на адресу п. Семенюка посьвідки ч. 12062—12066.

П. Мих. Мамчак, Джерзи Сіти, Н. Дж. $1.00 (ч. 16119).

Братство сьв. Івана Хрестителя, від. 277 Р. Н. С. Гартфорд, Конн. жертвувало $10.00. На адресу Хв. Братства вислано посьвідки ч. 16120—16129.

Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 85 Р. Н. С. в Гейзелтон, Па., надіслало через свого секр. п. О. Шараварка $5.00. За сї гроші вислано посьвідки число 16130—16134.

Високоповажана Редакціє!

На український город у Львові зложили отсі Русини і Русинки в Шікаґо: Никола і Емілїя Струтинські $10.00; Братство сьв. Стефана $10.00; по 1 дол.: Ізидор Костюк, Мих. Яворський, Павло Мищук, Мих. Кучер, Тимко Кривовяз, Ілько Гримак, Теодора Качмар, Марія Батирик, Кир. Палійчук, Мартин Барабаш, Теодор Панчук, Юрко Германич, Іван Мошанич, Мих. Суховолець, Іван Косовнч, Іван, Чучман, Лев Мулик, Петро Сидорчак, Теодор Подоляк, Юстина Козаченко, Марія Лавна, Іван Сенчук, Анна Костецька, Павло Гамада, Андрій Смаль, Теодор Кушнїр, Александра Тіль, Анна Будна, Клявдія Гаєвич, Анна Слободян, Василь Шеремета, Іван Драй, Василь Мацюк, Йос. Коцовський, Никола Пашко і Казимир Богачик. — Разом $56.00. — З поважанєм, Н. Струтинський, Шікаґо, Ілл.

За сї гроші відослано на адресу о. Струтинського 56 посьвідок (чч. 10001—10056).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО ДО РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

В справі просьвітних віч

одержуємо від п. С. Демидчука слідуюче письмо:

Приїхавши до Злучених Держав як делеґат українських Товариств в Галичині, хотів я запізнати ся з житєм американських Русинів. Тому то сейчас по скінченій XII. Гол. Конвенції Р. Н. Союза рішив ся я за порадою декотрих тутешних патріотів відвідати важнійші (більші) руські колонії. В тій цїли просив я патріотів з поодиноких місцевостий о скликане віча у відповідній порі. До тепер переїхав я східну часть Пенсильвенії та часть нюйорського стейту і був присутним на 17 вічах. Мої реферати, виголошені на тих вічах, зміряли до того, щоб заінтересувати американських Земляків всїми тими краями, де живе наш нарід, а перед всїм Галичиною, що на разї становить осередок нашого національного житя. Чи, і о скілько мої реферати осягнули свою цїль, не моя річ судити. Думаю одначе, що безкористними сї віча не будуть. Бо коли американська Русь має перевести у себе трівку орґанїзацію, то може хоч в части опертись на взірцях, вироблених галицькими товариствами. При тім цїль орґанїзації американських Русинів мусить бути та сама, що і Галичан, а то: відроджене нашого народу і вітчини. І тому ознакомлене тутешних Русинів з галицькими відносинами та найновійшими напрямками в політиці не може бути безкорисним. З настрою вічевиків у всїх руських кольоніях — без вийнятку — я переконав ся, що присутні солїдаризували ся з тими гадками, які я підносив. Жалую лише, що із-за недостачі часу не мож було розвести на вічах ширшої дискусії.

Углядаючи теперішне прикре фінансове положене галицьких Українців, підносили самі вічевики потребу збірок на „Рідну Школу" в Галичині. Звичайно по віч'у йшла збірка жертв на сю цїль — збирано пересїчно 15—40 долярів. Сї гроші збирали і відсилали до Галичини самі місцеві люди. Жертви зложені принагідно на мої руки виказані окремо.

Дякую отсим всїм місцевим П. Т. Патріотам і українським часописям за ласкаву прихильність, з якою відносили ся до змагань галицьких Товариств та до моєї особи. На якийсь час їду до Канади на запрошене тамошних Українців, почім верну знова до Злучених Держав через Чікаґо та буду на вічах в тих місцевостях, що лежать по дорозї з Чікаґо, через Пітсбурґ до Ню Йорку.

Семен Демидчук,
відпоручник галицьких товариств.

НА НАРОДНІ ЦЇЛИ В ГАЛИЧИНІ

зложено на руки п. С. Демидчука.

А). На „Рідну Школу"

з МкАду, Па.:

п. Дмитро Капітула	5.00
п. Марія Капітула	1.00
З Шенандоа, Па.:	
Збірка на вічу	15.00
о. Лев Левицький	5.00
Григорій Савуляк	1.00
З Шамокін, Па.:	
Теодозій Талпаш	2.00
Разом на „Рідну Школу	$29.00

Б) На „Український Город" у Львові:

о. Василь Гривнак, Бутлер, Па.	10.00
о. Омелян Баранський, Нортгемптон, Па.	5.00
Михайло Угорчак, Ню Йорк, Н. Й.	5.00
Семен Пелех, Карнеґі, Па.	1.00
Петро Мотало, Шікаґо, Ілл.	1.00
Теодор Зелїнка, Шікаґо, Ілл.	1.00
Петро Витик, Деррі, Па.	1.00
Ал. Стечишин, Філядельфія, Па.	1.00
Анна Гук, Філядельфія, Па.	1.00
Василь Матолич, Філядельфія, Па	5.00
Ілько Махіброда, Нортгемптон, Па.	1.00
Вас. Кибало, Нортгемптон, Па.	1.00
Гр. Михалїчко, Нортгемптон, Па	1.00
Ст. Ковалишин, Нортгемптон, Па.	1.00
П. Крайківський, Тейлор, Па.	6.00
о. Вол. Лотович, МкАду, Па.	3.00
о. Ів. Констанкевич, Шамокін, Па.	5.00
Разом на „Український Город"	$49.00

Гроші вислано з Буфало, Н. Й. до „Днїстра" у Львові дня 21. жовтня с. р. — о. Володимир Довгович.

Важне для Нюйорчан.

Отсим повідомляю Хв. Братства і Товариства в Ню Йорку, що Тов. ім. Мирослава Січинського винаняло галю на день 25. сїчня 1913. Просить ся всї нюйорські Братства і Товариства, щоби того дня не уладжували у себе ніяких забав.

Я. Корнат.

ПОСЬВІДКА.

Львів, 8. жовтня 1912.

Хвальна Редакціє!

Після бажання о. Й. Чаплинського з Perth Amboy, N. J., повідомляємо Вас отсим, що одержалисьмо вислану ним суму 1760 кор. призначену на „Рідну Школу" і остаєм з приналежним поважанем

Адміністрація „Діла" у Львові.
(Підпис нечиткий)

ПОКЛИК!
ПОМОЖІТЬ ЗДОБУТИ ЛЬВІВ!

Закупіть від себе 1 квадратовий метер землї під город для українського народу у Львові. Перешліть на сю цїль один доляр на адресу: Ukrainischer Turnverein Sokil-Batjko, Lemberg, Ruskagasse 20, Europa, Austria. Нехай поможе кождий, хто се читає. Лише один метер, лише один доляр, лише один раз в житю, але всї, але всї!

Видремо Полякам Львів!

Чого нам треба.

Добрі люде, добре буде,
Єсли ми возьмемось
Просьвічати, научати,
То щастя дібємось.

Дібємо ся щастя, долї,
Станем всї на силах
І збудимо Україну
В козацьких могилах.

І збудимо Україну,
Котра нас любила,
Котра за нас найдорожше
Житє положила.

Житє своє положила,
Щоб нам добре жити,
Зійшла в ґробу до могили,
Щоби відпочити.

А як прийде час відплати,
Станем всї благати:
Україно! Україно!
Час тобі вставати!

Вона встане і споглине
На Днїпро, Карпати,
Що вже знова ворожії
Зближають ся свати...

Вона встане, запитає,
Давний час згадає,
Чом це нині Україна
Гаразду не має.

Гаразду вона не має...
Знає о тій зрадї:
Дїти в школах, тато в судї —
Все вони на задї.

Ой, за много вороженьки
Стали-сь збиткувати...
Тому мусим в своїм краю
Рідну школу мати!

Ой, бо тая рідна школа
Навчить нас просьвіти
І заступить від ворогів
Українські дїти.

Лише треба, добрі люде,
О то ся старати:
На мітинґах, чи забавах
Все лепти складати!

А Бог вишний за ті лепти
Ме нагороджати,
Рідна школа в Галичинї
Стане процвитати.

Процвите нам рідна школа,
Як рожа в віконцї,
Згинуть наші вороженьки,
Як роса на сонцї.

А тогди, ми нарід вольний,
Станем козаками
І закличем: Україно,
Жий Ти во вік з нами!

С. Туз.

ПЕРЕСТОРОГА.

Отсим остерігаю цїлий український загал перед ошустом, що підписує ся Paul von Stolle. Був він агентом у фірмі McCutcheon Bros., котра продає лоти в містах Saskatoon і Moose Jaw в Канадї. Перебував в Торонто через довший час і найбільше увивав ся поміж Русинами і Поляками, позаяк знав їх бесїду досить добре. Вкінци пофальшував много контрактів, напозичав много грошей готівкою, даючи в заміну нич не вартуючі чеки. Є він росту високого, чорне волосє, сніда цера, носить окуляри, говорить плинно по російськи, нїмецьки і анґлїйськи; в руській і польській бесїдї мішає російські слова. Остерігає ся наш загал перед тим ошуканцем, що натягнув наш тутешний бідний нарід на около $600.00. Хтоби його пізнав, прошу сейчас донести о сїм менї, а я постараю ся його тутки спровадити.

о Осип Боярчук,
374 Sofauren Ave., Toronto, Ont Can.

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

No. 2449 RECEIPT $500.00
for Five hundred Dol., received by N. H. Unger of Orphands Fund of John Keba from the Little Russian National Union of America.
Shamokin, Pa., August 10, 1912.
N. H. Unger, Guardian.
Witnesses:
W. L. Snyder,
Anna R. Kase.
The Local Branch of the Little Russian National Union of America. No. 1.

Ч. 2458 КВIТ $1000.00
на тисяч долярів, котрі п. Анна Цірка отримала як посмертну запомогу по мужу Михайлі з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Алден Стейшен, Па. 30. серпня 1912.
Анна Цірка.
Сьвідки:
Петро Рішко,
Михайло Прятка.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 72.
Прокіп Судик предс.,
Андр. Звірженський секр.

Ч. 2459 КВIТ $1000.00
на тисяч долярів, котрі п. Стефан Бак отримав як посмертну запомогу по жені Анні з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Ст. Клер, Па. 26. серпня 1912.
Стефан Бак.
Сьвідки:
Марія Ваґацка,
Осип Почюрек.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 228.
Марія Вислоцка предс.,
Анна Демянович секр.

Ч. 2464 КВIТ $400.00
на чотириста долярів, котрі Григорій Михайлишин отримав як посмертну запомогу по жені Ядвізі з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Детроіт, Міч. 25. серпня 1912.
Триг. Михайлишин.
Сьвідки:
І. Сидор.
І. Філяс.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 292.
Теодор Титар предс.,
Йосафат Філяс секр.

Ч. 2465 КВIТ $200.00
на двіста долярів, котрі п. Юрій Цап отримав як надзвичайну запомогу за утрату ока з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Ормрод, Па. 24-го вересня 1912.
Юрій Цап.
Сьвідки:
Іван Онушка,
Дмитро Бала.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 124.
Констан. Радь предс.,
Іван Олійник секр.

No. 2468 RECEIPT $425.00
for Four hundred Twenty five Dol., received by the I. & R. Austro-Hungarian Consulate, Wilkes Barre, Pa. of Orphands Fund of John Hlyszczak from the Little Russian National Union of America.
Wilkes Barre, Pa. September 24, 1912.
Emil Neumann,
Deputy Consular Agent.
The Local Branch of the Little Russian National Union of America. No. 78.

Ч. 2467 КВIТ $280.00
на двіста вісімдесять долярів, котрі п. Марія Фецич отримала як посмертну запомогу по мужу Грицю з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Манів, 21-го серпня 1912.
Марія Фецич.
Сьвідки:
Михайло Данча,
Василь Фецич.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 17.

No. 2469 RECEIPT $500.00
for Five hundred Dol., received by the I. & R. Austro-Hungarian Consulate, Pittsburgh, Pa. of Orphands Fund of Michael Piszko from the Little Russian National Union of America.
Pittsburgh, Pa. September 24, 1912.
Suchanowsky, Vice-Consul.
Witnesses:
Frank Sitter,
Henry Hobek.
The Local Branch of the Little Russian National Union of America. No. 135.

No. 2471 RECEIPT $500.00
for Five hundred Dol., received by John Papadis Orphands Fund of Panko Marein from the Little Russian National Union of America.
Northampton, Pa., October 2, 1912.
John Papadis.
Witnesses:
A. Stas,
Paul Sprencz.
The Local Branch of the Little Russian National Union of America, No. 33.
Dmytro Prydomirsky, pres.,
Ilko Machibroda, secretary.

Ч. 2486 КВIТ $1000.00
на тисяч долярів, котрі п. Анна Федор отримала як посмертну запомогу по мужу Мамяні з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Мт. Кармел, Па. 22. жовтня 1912.
Анна Федор.
Сьвідки:
Мих. Войник,
Осип Мазура.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 5.
Осип Мазура предс.,
Мих. Войник секр.

Ч. 2487 КВIТ $1000.00
на тисяч долярів, котрі п. Стефан Шепеший отримав як посмертну запомогу по жені Анні з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Нортгемптон, Па. 9. жовтня 1912.
Стефан Шепеший.
Сьвідки:
Іван І. Свала,
Михайло Петрик.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 252.
Агафія Федько предс.,
Марія Вальо секр.

Ч. 2488 КВIТ $1000.00
на тисяч долярів, котрі п. Марія Маланич отримала як посмертну запомогу по мужу Івані з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Нортгемптон, Па. 1912.
Марія Маланич.
Сьвідки:
Грицько Яремко,
Стефан Іщук.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 33.
Дм. Придомірський предс.,
Ілько Махіброда секр.

Ч. 2489 КВIТ $1000.00
на тисяч долярів, котрі п. Марія Мішак зам. Новопильчак, отримала як посмертну запомогу по браті Івані з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Тейлор, Па. 1912.
Сьвідки:
Йосиф Рач,
Іван Плоскиня.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 265.
Мих. Дорунда предс.,
Петро Роман секр.

Ч. 2491 КВIТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Ева Данчишак отримала як посмертну запомогу по мужу Михайлі з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Чісголм, Мінн. 21. жовтня 1912.
Ева Данчишак.
Сьвідки:
Панько Смільницький,
Петро Жентичка.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 37.
Петро Курочка предс.,
Петро Жентичка секр.

Книжки

котрі можна дістати в друкарні „Свободи":

	цнт.
Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з житя народу	15
Бери та читай	30
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про зьвірята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до сьвідомости	10
Еміґрант	15
Журавлї	10
Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Зл. Держ,	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Народний рух австр.-угор. Русинів	15
Оповіданє про Алї Бабу і сорок розбійників	20
О підземних скарбах	25
Оповіданя про заздрих богів	10
Про нутро землї	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Рицар і смерть	5
Розмова Поляка з Русином	10
Релїґійні віровання	20
Русько-анґлїйський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люди	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Товариска ворожка	15
Хто з чого жиє	15
Унїя в Америцї	20
Які то є люди на земли, з 20 образ.	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Хлопська доля	5

Молитвенники і книжки богослужебні та релігійні.

Звичайна оправа.

Зборник	1.90
Зборничок	1.30
Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб души	60
Хліб души, латинськими буквами	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг души	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковний, мал. лат. бук.	70
Молитвенник, галицкий	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Души	80
Зборничок	55
Збірник найкрасших пісень церк.	10
Ангельський хор, збірник народно-церков. пісень під ноти ч. I.	25
Ангельський хор, часть II.	5

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя	2.00
Хліб Души	1.80
Хліб Души, латинськими буквами	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Души	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими букв.	1.80

Друки.

Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Поминик за померших	10
Папір листовий з вінєтами, оден	2

Замовленя належить висилати на адресу:

SVOBODA,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЦЇНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ".

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після специяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жаданє листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинґи брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно один раз в рубрицї „Рух в Відділах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛЇВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центів від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і инші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошенє адреси 25 центів.

2) Належитість за всяке оголошенє мусить бути прислана з гори та в цїлости. В противнім разї оголошенє безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками

3) Кожде оголошенє мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає нїякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тїй фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошенє несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всїх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошенє, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошенє.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній сторонї почеру.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає нїяких поквітовань.

Календарі! 1913 Календарі!

Хто в дома доброго Календаря не має, того рік цілий сумно виглядає!

Купуйте і замовляйте завчасу, бо Календарі що року не стають.

РУСЬКА КНИГАРНЯ продає всі Календарі таньше як инші книгарні.

Приятель жовніра з 90 образками, 160 сторін, з гарними історіями. Ціна	30 цнт.
Хлібороб, Календар для фармерів	30 ,,
Пресьвята Родина	30 ,,
Загальний Календар	75 ,,
Міссіонар	25 ,,

В польській мові Календарі:

Kalendarz związkowy informacyjno-encyklopedyczny	40 c.	Najświetsza Rodzina	30 c.
Wesoły towarzysz	30 c.	Kalendarz Mariański	25 c.
Wielki Kalend. powieściowy	30 c.	Kalendarz Serca P. Jezusa	30 c.
Kalendarz wszechświatowy	30 c.	Skarb Rodzinny	50 c.
Przyjaciel Żołnierza	30 c.	Kalend. Uniwerzalny Tom I.	65 c.
		Kalend. Uniwerzalny Tom II.	65 c.

Такі самі Календарі маємо в язиках: чеським, волоським, німецьким та мадярськім.

Вибір гарних книжок:

Розбійник Кармелюк, 766 сторін	$2.25	Новий Збірник народ. пісень	25 ц.
Сьпівомовки, С. Руданський	30 ц.	Пів копи казок	20 ц.
Скошений цьвіт, гарна історія за дівчину	45 ц.	Український Сьпіваник — в 6 частях. Патріотичні, Січові, Історичні, Станові, Любовні, Коломийки, 141 сторін	40 ц.
Як утік Січинський з Діброви	10 ц.		

Забава товариська в питанях і відповідях на 50 картонах з поученем - 25 ц.

Катальоґи книжок даром.

Ruska Knyharnia, 850 MAIN STR., WINNIPEG, MAN., CANADA.

Проч зі смутком!

На виплату по 10 цнт. денно

Наколи зобовяжете ся платити по 10 центів денно, то пішлемо Вам на кредит сей прехороший ґрамофон плитовий, враз з 12 кусниками пісень, польок, вальсів і т. д, які самі собі виберете. Пишіть по інформації і катальоґ нових руських рекордів, залучаючи марки на пересилку.

LIBERTY COMMERCIAL CO.,
343 E. 9 Str., Dept. Z. New York City

ПОДЯКИ.

I. — Повідомляю Вас, що ґрамофон є в порядку і грає знаменито. Видає голос дуже мило і може рівнатись такому ґрамофонови, що коштує сто долярів. Я вельми вдоволений і буду старати ся виплатити Вам свої рати як найскорше. — З поважанем **W. Jankovski,** 19 Gillmore Str., Rochester, N. Y.

II. — Ґрамофон я одержав без ніякого ушкодженя як також і рекорди. Він грає так мило як орган і видає чистий звук. Я дуже вдоволений з него. Буду переказувати моїм знакомим що компанія продає такі гарні ґрамофони на сплату. Мої рати буду старати ся виплатити вчаснійше. З поважанем **Петро Кривий,** Sufforn, N. Y.

Подібні листи дістаємо від кождого костумера, однак задля браку місця не можемо всї ті листи тут подати.

Найновійша метода лїченя.

Д-р. ГОГЕНБЕРҐ,

специяліст зі старого краю

підвів мене! Вирвав мене з обіймів смерти! Вилїчив мене! Тоді, коли инші лікарі відступили від мене, так пише в публичній подяці пацієнтка. Коли не знаєте ще др-а Гогенберґа а єсьте хорі, удайте ся сейчас до нього, а переконаєте ся, що Др. Гогенберґ Вам поможе.

Др. Гогенберґ посьвятив много літ в старім краю а передовсім в Америцї на студії медичні і клїнїчні. **Вилїчив тисячі найріжнїйших недуг своєю специяльною методою,** яку нїхто инший не в силї наслїдувати. **Доктор Гогенберґ** лїчить винайденою через него методою **всякі инші недуги,** як на прим.: біль і заворіт голови, тиснене над очима, болї в очах, недуги носа і горла, хрипку, кашель, недуги легких, чахотку болї під грудьми, недуги серця, недуги жолудка як катар жолудковий, звужене, розширене і злуте жолудка, вузности, фебра, біль в крижах, хороби утроби, кишок, нирок і міхура. **Жіночі недуги,** а іменно: недуги матицї. **Всякі недуги діточі.** Лїчить **заражене і зіпсуте крови,** яке є причиною всїляких недуг. В найбільшій тайнї лїчить основно у мужчин і жінок **секретні недуги заразливі так звані бридкі недуги,** навіть **застарілі.** Успішно вилїчує **ревматизми всякого рода та нервові хороби та їх наслїдки.** Усуває **всякі висипки та болячки на тїлї а жінкам привертає молодий вигляд лиця і красу.**

Довершує найтяжші операції найновійшою методою при помочи знаменитого бувшого віденського а тепер нюйорського хірурґа.

Зголошуйте ся сейчас по діяґнозу до доктора Гогенберґа. Хто не може особисто, нехай зголосить ся листовно, залучаючи двоцентову марку на відповідь. Адреса:

DR. HOHENBERG,
608 E. 6th STREET, Телефон: Orchard 3615. **NEW YORK, N. Y.**

Години офісові: від 8 до 10 рано, 1 до 2 в полудне і 6 до 8 вечером. В недїлї від 9 рано до 2 попол.

Дарунок для моїх пацієнтів.

Кождому пацієнтови висилаю безплатно книжочку, в якій находять ся цінні вказівки, в який спосіб можна охоронятись перед хронїчними слабостями і як запобігати в случаю доглянення якоїсь недуги.

Ґарантований Годинник

Правдивий годинник, накручуваний ушком, виглядає як золотий, показує докладно не тільки години але й секунди, ґарантований, добре виреґульований — можете дістати лише за $2.00 з пересилкою. Не викидайте гроший в болото, не купуйте дорогих годинників. Сей годинник є такий, який Ви власне хочете купити. Пришліть нам се оголошене, Вашу адресу і $2.00, а ми Вам відворотною почтою вишлемо сей ґарантований годинник.

PROGRESS IMPORTING CO., 348 E. 15 St., Dept. B., NEW YORK CITY.

РУСЬКІ ЧИТАЧІ!

Ріжні умовини, пануючі в Росії, силують тисячі людий еміґрувати відтам в Америку. Тут, серед глуші, здалеку від рідні, другів та знакомих, серед людий з якими не мож розмовити ся, не одному приходить ся вельми тяжко, а особливо ще тоді, коли чоловік хорий і не в силї обяснити своєї хороби рідною мовою. Тому то ми предкладаємо Русинам, щоб лїчили ся за дешеві гроші і ручимо їм цілковите вилїчене. Повідомить нас, від як давна хоруєте, опишіть подрібно усї признаки вашої недуги, а єсли є вона до вилїченя без особистих оглядин, ми відворотно вишлемо вам лїк і ви певно будете нам вдячні. Ми вилїчили уже многих, звертаючих ся до нас за помочию, вилїчимо і вас.

Цїлковито лїчимо онанїзм.

Повне вилїчене від мужеської безсильности.

Специяльно лїчить ся мужеські недуги по найприступнїйших цїнах.

От наші цїни лїків:

Знищене волося на тїлї	$1.50
Вилїчене пятен на лици	2.00
На поріст волося	1.50
На поріст вусів „Усатин"	1.00
Проти прищів на лици	2.00
Проти печеня	1.00
„ чесотки	2.00
„ ревматизму	2.00
„ лихорадки	1.50
„ жолудкового катару	1.50
„ простуди	1.50
„ болю голови	1.00
„ ломаня в костях	1.50
„ хрипки	1.00
„ катару в носї	1.00

Всї лікарства висилає ся разом з докладним поученем як уживати.

RUSSIAN DRUG CO.
OFFICE: 56 RIVINGTON STREET.
АПТИКА: 35 RIVINGTON STREET.
NEW YORK, N. Y.

Шифкарти $22.00 до Европи.
$10.00 за легку роботу до краю.
Jacob's Agency,
38 Canal Str., New York, N. Y.

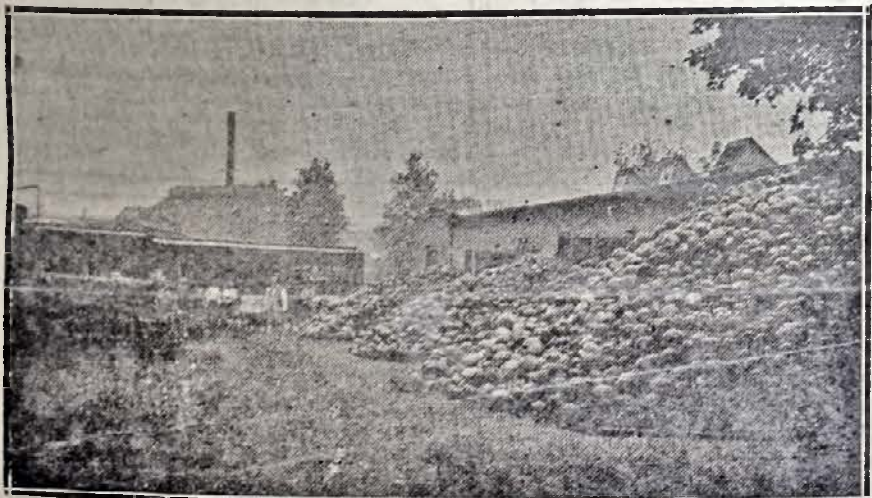

Петро Ярема

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає керичі на весїля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave. A., NEW YORK, N.Y.
Телефон: Orchard 2568.

Паковане до ваґонів гарбузів і грушок на фармі в околици Мілвіл.

Позір! ЄЩЕ ЩОСЬ НОВОГО! Позір!

РОДИМЦЇ! Тут подаємо понизше дещо нового про першу руську кольонїзацію в West Milyille, New Jersey. Се єсть справдї правдива руська кольонїзація, бо велике число руських родин позакуповували землю. Компанія навіть поназивала кілька стрітів по руськи. Фамілії, котрі у нас позакуповували, зачинають ся по троха спроваджувати до Мілвіл, бо задумують з весною управляти свою землю.

РОДИМЦЇ: Чи не добре мати о чверть години ходу від міста Мілвіл і від фабрик свій кавалок землї і свою хату і мешкати межи своїми, чути ся якби в родиннім краю. Не один о тім думав, що се було би добре, але чи воно так єсть, як ся Компанія в своїх оголошенях писала і пише.

РОДИМЦЇ! Що ми писали і пишемо, то нич більше, як лише щира правда. Титул власности маємо добрий. Хто купує за готівку, дістає без жадних перешкод і без жадних довгів чистий **Guarantee Deed,** т. зв. по нашому „Інтабуляція". Хто знов купує на виплату, дістає контракт. При робленю контракту купуючий вимавляє собі, в який спосіб він може сплачувати: місячно, квартально, пів-річно або річно. Єсли хоче виплачувати місячно, то контракт робить ся з таким застереженем: Купуючий не мусить до двох місяців навіть повідомляти, чому не прислав (не приніс) своєї рати; єсли би не міг і по двох місяцях, то мусить повідомити Компанію і подати причину. В той час Компанія дає пільгу і чекає далї. Хто закупить і вложить задатку на 5 акрів 100 долярів, а вразї його смерти, то хотьби він ані одної рати не заплатив, то його спадкоємцї без жадної доплати дістають чистий **Guarantee Deed.** — Зі сторони полуднево-східної наших ґрунтів нема навіть цїлих 6 миль до великого міста **Bridgeton, N. J.** Bridgeton єсть містом повітовим, Cumberland County, і єсть осмим портовим містом в Злучених Державах. Має 54 фабрик ріжних виробів, котрі тут подаємо: 3 Glass Manufacturing Plants; 2 Gasoline Engine Works; 5 Machine Shops; Electric Light and Power Plant; 3 Shirt and Shirtwaist Factories; 3 Iron Foundries; 2 Artificial Ice Plants; 3 Candy Factories; 2 Flour Mills; Illuminating Gas Plant; Wrapper Factory; 7 Fruit & Vegetable Packers; Dye and Bleaching Plant; Hosiery Mill; Plant for Condensing Milk; Lithographing Plant; Silk Dress Factory; Ship Yard; Mould Making Plant; Plant for the manufacture of Dies and Presses of every size; Turkish Towels and Bath Robing; Carriages and Wagons; Printing Presses; Steel Castings; Baskets; Tin Cans; Brick; Gloves. — Спис фабрик міста Мілвіл подамо пізнїйше. — Інтересовані приїжджайте, доки маєте добру нагоду, осудїть самі, чи не добре мати кавалок землї при великих містах та так численних фабриках і при щогодинній комунїкації. — Перед приїздом просимо нас повідомити на понизшу адресу. Пишіть по руськи, бо в нашім бюрі занимають уряди Русини.

THE EUROPEAN COLONIZATION CO., D258
441 DREXEL BUILDING, 5th and Chestnut Streets, PHILADELPHIA, PA.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. Бр. сьв. Кирила і Методія, від. 185, подає до відома, що дня 6-го жовтня (октобра) с. р. вибрано слідуючий новий уряд: Йосиф Стець, предс.; Іван Томаш, кас.; Петро Семута, секр.; Петро Фаркаш і Стефан Гаврила, контрольори. Адреса Братства: Peter Semuta, 576 Cleveland St., Hazleton, Pa.

ИЛЕЙВІЛ, Н. Й. Бр. сьв. Михаїла, від. 309, подає до загальної відомости, що на річнім мітінґу зістав вибраний отсей новий уряд: Теодор Смалець, пр.; Петро Кузьмич, секр.; Даміян Мерена, кас.; Йосиф Кульчицький, контр. — Петро Кузьмич, секр.

КАНЗАС СІТИ, КАН. Тов. сьв. Володимира, від. 323, вибрало на засіданю з дня 20. жовтня с. р. отсих нових урядників: Й. Гасин, пред.; П. Ярема, місто-предс.; М. Боднарчук, кас.; І. Литвин, секр. фінанс.; М. Кархут, секр. рекорд.; П. Добрянський і Ф. Глушек, контрольори; І. Купа і В. Крихов, надз. хорих; Д. Бісіґірський дверник. — Й. Гасин, предс.; М. Боднарчук, кас.; І. Литвин, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. сьв. Василія Вел., від. 168, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбуде ся дня 3-го листопада, о год. 2-ій. На тім мітінґу має явити ся кождий місцевий і позамісцевий член, бо є важні справи до полагодження, як також вибір нового уряду. Кождий довгуючий член мае вирівнати свій довг, бо в противнім разі зістане виключений з Братства і з Р. Н. Союза. Член, котрий не явить ся на час, буде караний 50 цт., а урядник 1 дол. Будемо принимати нових членів до Братства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. — Василь Фединишин, секр.

ЕЛМАЙРА ГАЙТС, Н. Й. Бр. сьв. Михаїла, від. 8, подає до відомости своїм членам, що дня 20 го жовтня (Oct.) с. р. вибрано на місце Ник. Заборія нового братського секретаря, п. А. Харчишина. Повідомляє ся також, що фін. секр., п. Ф. Цпінь зрезиґнував зі свого уряду на час від 27. жовтня до 17. падолиста с. р., а його місце буде заступати тимчасом п. Василь Сьпівак, на руки котрого треба тепер присилати всі гроші. — Я. Цпінь, предс.; В. Сьпівак, кас.; А. Харчишин, секр.

РОМ, Н. Й. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 284, подає до відомости всім своїм членам, що звичайний мітінґ відбуде ся дня 10. листопада с. р. о год. 2-ій пополудни. Суть до полагодження важні справи, тому кождий член повинен безусловно прибути. Котрий член на сім мітінґу не появить ся, буде караний після ухвали. — П. Гусак, предс.; Й. Бочуляк, кас.; Ів. Кравець, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 53, повідомляє всіх своїх членів, що братський мітінґ відбуде ся дня 10. падолиста (Нов.) с. р., т. є. в другу неділю по першім. — Н. Войтович, предс.

Представленя, концерти, балї і т. п. забави.

МОНЕСЕН, ПА. Заходом Драматичного Кружка відбуде ся в парохіяльній галї при 8-ій улици в Monessen, Pa. в неділю дня 10-го падолиста (Nov.) с. р. театральне представлене „Пещена дитина“, образ з житя народа. Початок о 7-ій годині вечер. Вступ для дорослих 25 цнт., для дітей 10 цнт. Запрошують ся отсим всіх наших Родимців з Монесен і околиці, щоби були ласкаві на се представлене прибути, бо штука дуже гарна і поучаюча.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Позір! Читайте уважно і дружам скажіть! Впв. Родимці! Добра нагода в день американського сьвята (Election Day,) в вівторок, днь 5. падолиста (Novembra) 1912 р. разом весело забавитись в прекрасно відновленій гали, при звуках чудової української музики. Спільна забава, звук прегарної музики і мельодійна пісня, розвеселять тужливі хвилі кождої людини. Щоби сей принагідний день використати для спільної забави, Укр. Тов. „Запорожська Січ“ в Ню Йорку устроює Великий Баль получений з товариськими забавами, сьпівами, почтою любови і т. п., в Arlington Hall, 19—23 St. Mark's Pl. 8. ул., між 2. і 3. Еве. в Ню Йорку. — До танцю буде приграватн чудова „Укр. Банда Тов. ім. М. Лисенка“. Вступ від особи 25 цнт. Початок точно о годині 4-ій по полудни. За чесну обслугу і добру забаву ручить Комітет.

ГАНОВЕР, ПА. Заходом Аматорського Кружка в Гановер, Па. відограє ся в суботу, дня 9-го новембра 1912 р. Театральне Представлене в гали церковній при Grove St. Дохід призначений на греко-кат. церков в Гановер, Па. Початок точно о годині 7-ій вечером. — Вступ 50 цнт.

ПІТСБУРҐ, ПА. Заходом Товариства „Пітсбурський Боян“ відограє ся в неділю, 10-го падолиста (Nov.) с. р., в парохіяльній гали, під ч. 109 — 7th Str., S. S. Pittsburg, Pa., оперету в 3 діях, Нагорянського, „Ох не люби двох“ Братя Русини з Пітсбурґа і околиці! Се представлене не було еще у нас гране, а воно є дуже гарне і веселе. На сцену виступлять добре Вам знані аматори, а як випаде штука — прийдіть і подивіть ся! — Комітет.

ЕЛМАЙРА ГАЙТС, Н. Й. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 8. Р. Н. С. подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим члєнам, що дня 2-го падолиста (Nov.) с. р. відбуде ся братський Баль, з котрого дохід призначений на царські врата до церкви сьв. О. Николая. Кождий член, що належить до нашого Братства, має заплатити 1 дол. за балевий тікет, а котрий член на баль не прийде, заплатить 2 дол. кари. Початок балю о год. 6 тій вечер. Вступ на сей баль для тих людий, що стоять поза нашим Братством, такий: від одної фамілії 40 цнт., а від самотних 25 цнт. Всіх наших місцевих і дооколичних Родимців запрошує щиро на сей Баль — Балевий Комітет.

ДУКЕЙН, ПА. Сестрицтво Покрова Пр. Богородиці, від 293, уладжує дня 11. падолиста (Nov.) с. р. великий Баль у Turner Hall, Superior St., Duquesne, Pa. На сей баль запрошує ся всіх місцевих і дооколичних Родимців. — Комітет.

Переписка Редакції.

А. Овад і П. Коцан в Leisenring, Pa. Надісланий Вами виказ жертводавців поміщено тоді, коли пришлете на адресу „Свобода“ зібрані гроші.

М. Трач, Ню Йорк, Н. Й. Як стоїть справа з упавшим банком Ровнянка і Комп., нам невідомо, але коли Ви сим ділом інтересуєте ся, то удайте ся по інформації до канцелярії австрійсько-угорського конзуляту, 24 State St., New York, N. Y.

Хто знає, де перебуває Василь Басараб, літ 26, родом з Лютовиск, пов. Лісько, середного росту, чорне волосє. Лишив мене перед двома тижнями з маленькою дитиною без цента. Хто знав би місце його побуту, най ласкаво дасть мені знати: Еліза Басараб, 59 Amber Lane, Wilkes Barre, Pa.

Глядаю свого мужа Гриця Дин, що є родом з Мисцова, пов. Змигорід, Галичина. Має перебувати від кількох літ в Ст. Луіс. Яких 7 місяців тому десь пропав. Хто би о нім знав, або він сам, най зголосить ся на адресу: Oryna Dyn, 1247 S. 3rd St., St. Louis, Mo.